

RAIVA AJA

(THE PIONEER)

Keskiviikkona, marraskuun 23 - Wed. Nov. 23, 1988

FINNISH AMERICAN WEEKLY

84 vuosikerta LXXXIV No. 46 45 cents

Kabinetin valinta alkanut

WASHINGTON - Vaalit ovat ohitse ja uudeksi presidentiksi valittu George Bush on ryhtynyt kabinetinsä kokoamiseen. Heti vaaleja seuranneena päivänä hän ilmoitti nimittäneensä vaalikampanjansa vetäjän, hyvän ystävänsä **James Baker III:n** tulevan hallituksensa ulkoministeriksi.

Uutinen sai erittäin suopean vastaanoton niin republikaanien kuin demokraattien keskuudessa.

Bush on luvannut "uusia tuulia" Washingtoniin. Tällä hän tarkoittaa uusia virkailijoita lähes kaikkiin minis-

teriöihin ja virastoihin.

Bushin seuraava valinta oli nykyisen valtiovarainministeri **Nicholas Bradyn** jatkaminen virassaan.

Suurta kohua herätti New Hampshiren kuvernööri **John Sununun** viimeviikkoinen nimitys Valkoisen talon esikuntapäälliköksi.

Valinta yllätti Bushin nykyisen päävirkailijan **Craig Fullerin**, joka oli toivonut virkaa itselleen. Fuller oli antanut Bushin tietää, että esikuntapäällikön virka on ainoa,

Sununu ja Barbara Bush republikaanien vaalikokouksessa: vastavalittu presidentti Bush on sanonut olevansa kiitollisuuden velassa hänelle New Hampshiren esivaalivoittonsa johdosta.

minkä hän suostuu ottamaan vastaan.

Sununun nimitys on synnyttänyt huolestumisen merkkejä joillain tahoilla. Hänellä ei ole tarvittavaa ulkopoliittista eikä hallinnollista kokemusta.

Kriittikojen mukaan Sununulta puuttuu Washingtonin tuntemus, mikä on välttämätön Valkoisen talon ja kongressin väliselle yhteistyölle.

Huolestumisen merkkejä on ollut havaittavissa myös Yhdysvaltain juutalaisyhteisöissä Sununun mahdollisesta asennoitumisesta Arabimaiden ja Israelin välisissä selkkauksissa ja US:n ja Israelin suhteissa.

Viimeksi mainittu huolestuminen juontaa tapahtumaan vuonna 1986, jolloin Sununu ainoana kuvernöörinä kieltäytyi allekirjoittamasta

YK:n julkilausuman, mikä määritteli sionismia "rasismiksi ja rodulliseksi diskriminoinniksi".

Juutalaisamerikkalaiset johtohenkilöt eivät halua tuomita Sununua ja ovat varovaisia lausunnoissaan. Samalla he kuitenkin seuraavat nimitysprosessia pitäen silmällä, miten valinnat tulevat vaikuttamaan US:n Lähi-Idän politiikkaan.

Greenpeace:

Jätteitä ei kehitysmaihin

Kansainvälinen ympäristöjärjestö Greenpeace vaatii kehitysmaihin suuntautuvan myrkyllisten jätteiden viennin kieltämistä kokonaan.

Järjestön pari viikkoa sitten Brysselissä julkistaman selonteon mukaan läntiset teollisuusmaat ovat kuljettaneet viimeisen kahden vuoden aikana ainakin lähes neljä miljoonaa tonnia myrkyllisiä jätteitä kehitysmaihin.

Ympäristölle vaarallisten jätteiden kuljetusta säätelevää sopimusta laatii parhailaan Genevessä koolla oleva YK:n ympäristöohjelman Une-

pin alainen asiantuntijakokous.

Greenpeacen arvion mukaan teollisuusmaiden myrkykuljetuksista kehitysmaihin on saatu selvitettyä vain murto-osa. Selonteon mukaan maailmalla toimii ainakin 140 yhtiötä, jotka hoitavat jätteiden kuljetusta kehitysmaihin.

Greenpeacen ohella ympäristövaarallisten myrkykuljetusten kieltämistä kokonaan vaati samaan aikaan Brysselissä pidetyssä tilaisuudessa joukko kansainvälisiä luonnonsuojelu- ja kansalaisjärjestöjä.

Etelä-Amerikka

yhdentää talouttaan

BUENOS AIRES, Argentiina - Seitsemän Latinalaisen Amerikan maan presidentit kokoontuivat äskettäin Uruguayn Punta del Esteen käsittelemään maanosan taloudellisia ongelmia ja yhteistyötä. Keskeisiksi kysymyksiksi nousivat jälleen velkakriisi, vientiä vaikeuttava markkinoiden suo-

jelu sekä huumekauppaan liittyvä väkivallan lisääntyminen. Kaikkein tärkeimmäksi asiakohdaksi muodostui loppujen

lopuksi asennoituminen Yhdysvaltoihin Latinalaisen Amerikan kehitystä ajettaessa.

Perun presidentti Alan Garcia esitti Yhdysvaltain kutsusta yhteistyöhön. "Ajatus välien rikkomisesta USA:n kanssa on epätodellinen, järjetön ja lapsellinen, hän sanoi.

Isäntämaan lisäksi kokouksessa olivat mukana Argentiinan, Brasilian, Meksikon, Perun ja Venezuelan johtajat. Perinteisesti näihin neuvonpitoihin osallistuu myös Panama, mutta sen jäsenyys kahdeksikon piirissä on jäädytetty, kunnes kenraali Manuel Antonio Noriegan johtamassa maassa pidetään uudet demokraattiset vaalit.

Chilen oppositio mukana

Perun Garcia puolestaan suositteli "latinalaisamerikkalaisia perestroikaa". Hän ei kuitenkaan tarkoittanut termillä gorbatshevilaista sisäisten rakenteiden kyseenalaistamista tienä modernisointiin

vaan maanosan laajuista solidaarisuutta velanmaksua ja kansainvälisen kaupan rakenteita koskevissa ongelmissa.

Vaikka kahdeksan maan yhteenselkitykset korkomenot ovat Latinalaisen Amerikan maksukyvyyn huomioonottaen korkeat, ne vastaavat vain vajaa 10 prosenttia Englannin tai Ranskan kaltaisen keski-suuren maan ulkomaankaupasta - puhumattakaan siitä, mikä niiden osuus olisi USA:n, Saksan liittotasavallan tai Japanin kohdalla.

Kokouksen valossa näyttää joka tapauksessa siltä, että Latinalaisen Amerikan olisi unohdettava viimeisten kolmen vuosikymmenen ajan Yhdysvaltoihin kohdistamansa turha vihamielisyys ja hankkiduttava vähemmän riippuvaiseksi Pohjois-Amerikasta.

Sitä edistää uusien jäsenten myötä lisääntyvä keskinäinen taloudellinen yhdyntäminen ja kauppasuhteiden monipuolistuminen mm. laajentamalla yhteistyötä Euroopan yhteisöjen eli EY:n kanssa.

This week in

THE FINNISH-AMERICAN

RAIVA AJA pages 8, 9 & 10

- Hannu Mäkipuro in concert to benefit music students
- Sibelius Society to present Duo Karttunen-Hakkila
- Saima Society members in 1906 st-
- The last chapter of Lutheran Church bridge-building between East and West

Sisäsivuilla:

- Minnesotan suurpalosta 70 vuotta sivu 3
- Connecticutin kulmilla sivu 5
- Floridan kuulumisia sivu 6
- Fitchburg ja ympäristö sivut 12 & 13
- Suomesta ja suomalaisista sivut 14 & 15

Lukutaidottomuus ongelmana

Ajatelkaapas, millaista olisi elää lukutaidottomana: ette kykenisi lukemaan edes yksinkertaisia keitto-ohjeita kaupasta ostamanne paketin kyljestä vaativammasta tekstistä puhumatkaan. Ravintolassa pitäisi tilata summamutikassa, ruokaostostenkin teko olisi yhtä arvailua.

Yllämainittu on jokapäiväistä elämää 27:lle miljoonalle amerikkalaiselle. He saavat kaiken tietonsa radion ja television välityksellä. Sanoma- ja aikauslehtien lukeminen ei onnistu, heille teksti on kuin vierasta kieltä. Työttömät lukutaidottomat eivät pysty lukemaan lehtien työtarjouksia.

Tämän lisäksi Yhdysvalloissa arvioidaan olevan noin 35 miljoonaa marginaalisesti lukutaidottomia aikuisia. He osaavat juuri ja juuri kirjoittaa ja lukea, mutta niin huonosti, että se synnyttää suuria vaikeuksia työpaikoilla.

Ongelmasta ei puhuttu juuri ollenkaan vuosiin. Onneksi vuonna 1985 Project Literacy USA (PLUS) yhdessä American Broadcasting Companies ja Public Broadcasting Service yhtiöiden kanssa päätti tehdä jotain asian korjaamiseksi. Yhtiöt ovat ottaneet tehtäväkseen asiasta puhumisen ja sen tiedottamisen televisio- ja radio-kuulutuksiin.

Tämä auttaa, mutta ei riitä.

Working Group on Adult Literacy, lukutaidottomuutta vastaan kamppaileva järjestö, sanoo federaalisen hallituksen käyttävän \$300 miljoonaa vuodessa lukutaidottomuuden vastaiseen taisteluun. Osavaltiot myöntävät toiset \$300 miljoonaa. Jaettuna se on vain \$20 jokaista lukutaidotonta kohti.

Tutkimukset osoittavat lukutaidottomien olevan suuresti riippuvaisia yhteiskunnan avusta. Rikollisuuslukemat ovat korkeat lukutaidottomien keskuudessa. Kieltämättä seikoilla on selvä yhteys.

Lukutaidottoman aikuisen ei ole helppo puhua ongelmastaan. Sitä pidetään häpeänä. Häpeänä tulisi pitää sitäkin, että Yhdysvallat - maailman hyvinvoivin valtio - on teollisuusmaiden luku- ja kirjoitustaitotilastojen häntäpäässä.

Tukkijoen kirjoittaja Teuvo Pakkala esittelyssä

"Sanotaan, että suureksi kirjailijaksi tullakseen täytyy ratkaista joku kysymys. Minä en tahdo ruveta suureksi kirjailijaksi. Minä tahdon kuvata kansaani, tuoda ilmi sen ominaisuuksia, ajatusmuotoja, tapoja ja luonnetta. Sen ylemmäksi en pyrikään kuin kansankirjailijaksi ja jos onnistun olen aivan tyytyväinen."

Teuvo Pakkala, 1888

Kirjailija Teuvo Pakkala

syntyi 9. huhtikuuta 1862. Hän kuului vanhaan pohjalaiseen sivistyssukuun (Frosterus). Teuvo Pakkalan isä oli kultaseppä, jossa oli voimakas annos taiteellista lahjakkuutta.

Levoton ja kiihkeä luonne houkutteli kuitenkin hänet pitkiksi ajoiksi kuljeksimaan elämään; hän jätti mm. 1860-luvun suurten nälkävuosien aikana perheensä vaikeisiin olosuhteisiin.

Äidin sairastuttua lapset joutuivat jopa kerjäten hankkimaan elantonsa.

Vartuttuaan liikkui Teuvo Pakkala kesäisin isänsä kansa-ansiotyössä laajoilla Kajaanin takaisilla sydänmailla ja tutustui täällöin läheisesti miljööseen, jota sitten kuvasi "tervakansan eepoksessaan" "Oulua soutamassa" ja johon hän kymmenkunta vuotta myöhemmin palasi "Tukkijoenla" -näytelmässään.

Koulunsa Teuvo Pakkala kävi Oulussa, jossa hän v. 1882 pääsi ylioppilaaksi Suomalaisesta yhteiskoulusta. Elämänuran valinta osoittautui vaikeaksi.

Melkein alkuun hän keske-

ytti lääketieteen opinnot, suunnitteli välillä upseerinkin uraa ja päätyi sitten Helsingin yliopistoon, jossa v.teen 1890 jatkuneet katkonaiset opinnot eivät johtaneet lopputulokseen.

Kirjalliset harrastukset, joista oli näkynyt merkkejä jo kouluaikana, valtasivat vähitellen Teuvo Pakkalan mielenkiinnon.

Ensimmäinen käännöstyö, hämmästyttävän tuoreutensa säilyttänyt Alexander Kiellandin "Työmiehiä", julkaistiin oululaisessa Kaiku-lehdessä 1884. Samassa lehdessä, jossa oli nähty hänen kertomuk-

siaan, ilmestyi seuraavana vuonna jatkokarina "lapsuuteni muistoja". Tämä omiin lapsuudenkokemuksiin perustuva sarja ilmestyi saman vuoden syksynä (1885) kirjan muodossa.

Tunnetuksi niin arvostelijain kuin yleisön keskuudessa teki hänet hänen seuraava teoksensa "Oulua soutamassa" (1886) eloisa kuvaus kuhmoisten tervamiesten matkasta Ouluun.

Vv. 1888 - 94 Teuvo Pakkala toimi sanomalehtimiehenä Oulussa ja Jyväskylässä. Näinä vuosina hän kirjoitti jatkuu sivulla 6

Lukijoitten lausahduksia:

Lähetettäessään lahjoituksia Raivaajalle monet lukijat muistavat toimitusta myös pikkukirjeillä ja mietteillä. Koetamme julkaista niitä mahdollisuuksiemme mukaan. Tässä postin satoa:

Hugo Mäkinen Helsingistä muisteli ensimmäisen maailmansodan päättymispäivää, marrask. 11. päivää. "Perhe asui silloin Worcesterissa - ja mikä paraati olikaan Main Streetillä sinä päivänä! Olin silloin kymmenen vuotias", hän kirjoittaa.

Lahjoituksia Raivaajalle

TUKEMISRAHASTO 1988: Yhteensä: \$4,538.48

Eva Wilsonin muistolle
Arvo ja Hely Rantala, Fitchburg, MA \$5.00

Hannu ja Eila Mäkipuro, Willimantic, CT \$20.00

Äitinsä Katri Wirkkalan (1899-1963) ja isänsä Leimo Wirkkalan (1889-1968) muistolle
Vellamo Way perheineen, Sudbury, MA \$25.00

Hugo L. Mäkinen, Helsinki, Finland \$100.00
Raimo S. Lagus, Hacienda Heights, CA \$10.00

Kiitos lahjoittajille!

RAIVA AJA

(THE PIONEER) - Established 1905
(UPS 454-580)

Second class postage paid at Fitchburg, MA

Published weekly except the first week in August and the last week in December by Raivaaja Publishing Co., 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Postmaster: Send address change to Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600.

EDITOR Marita Cauthen
BUSINESS MANAGER Jonathan Ratila

RAIVA AJA PUBLISHING COMPANY
Incorporated 1905

Mailing address: P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420-0600
Office and Bookstore: 147 Elm St., Fitchburg, Mass.
Hours: Weekdays 8:30 am to 4 pm

TELEPHONE (617) 343-3822

SUBSCRIPTION RATES:

USA: 12 mo. - \$20.00; 6 mo. - \$13.00; 3 mo. - \$9.00
OUTSIDE USA: 12 mo. - \$24.00; 6 mo. - \$17.00

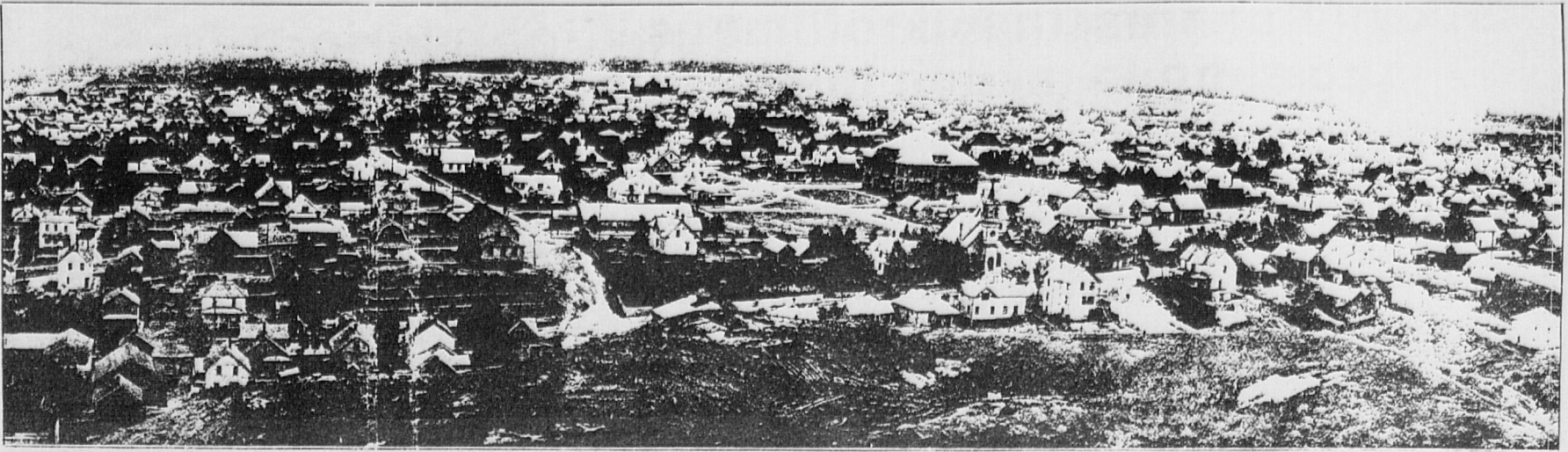
Advertising rates available upon request

Advertising deadline is the Monday before the Thursday the ad is to appear. Raivaaja Publishing Co. assumes no financial responsibility for typographical errors or omissions in advertisements. It will reprint without charge that part of the advertisement which is incorrect. Claims must be made within one week of Publication. Credit is made only for the first insertion.

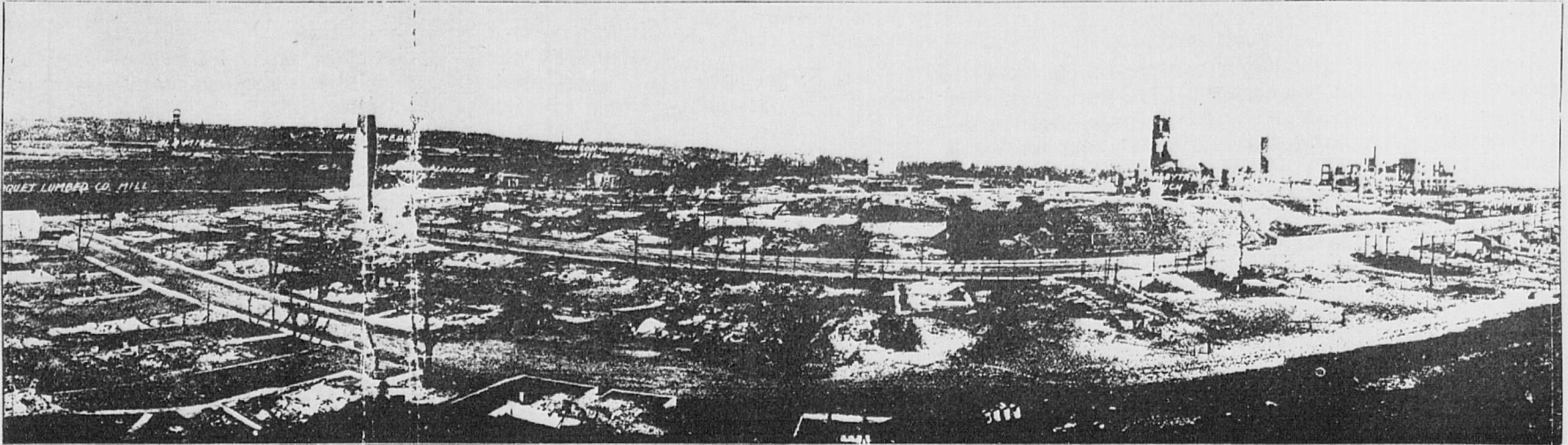
Nimipäivät

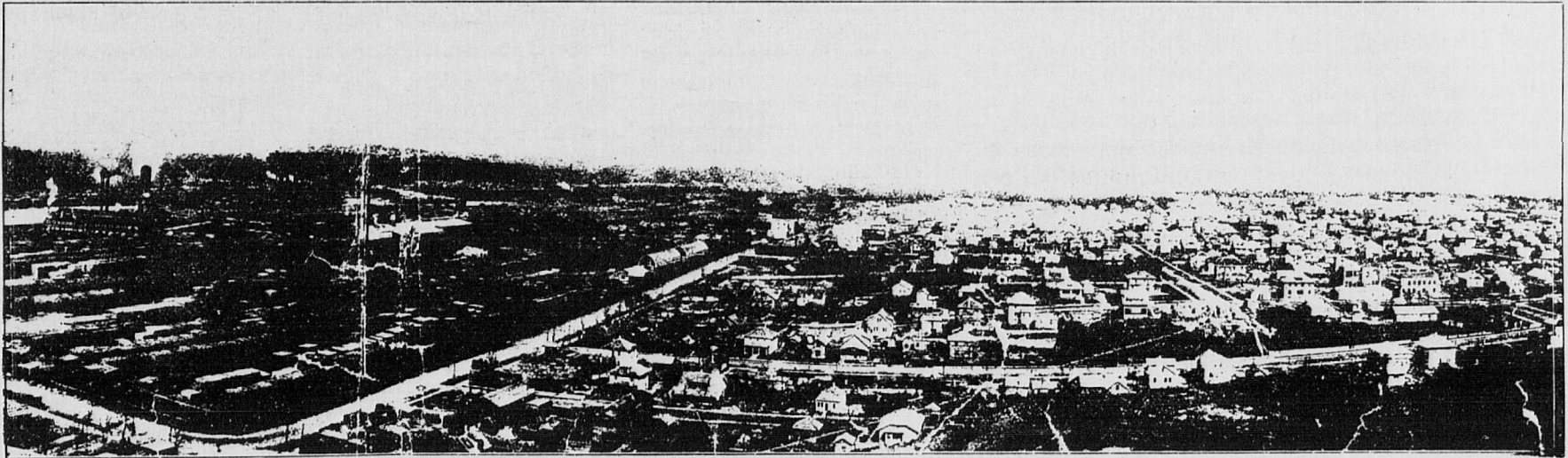
Marraskuun 25 p., Katariina,
Kaarina, Kaija, Kaisa, Katri
Kati, Katja, Riina
Marraskuun 26 p., Sisko
Marraskuun 27 p., Hilka
Marraskuun 28 p., Heini
Marraskuun 29 p., Aimo
Marraskuun 30 p., Antti
Antero, Atte
Joulukuun 1 p., Oskari

Cloquet, Minnesota ennen tulipaloa

Sama näkymä välittömästi tulipalon jälkeen

Vuotta myöhemmin otettu palokuva osoittaa rakentamisen päässeen hyvään alkuun

70 vuotta Minnesotan suurpalosta

Riehuva tuliseinä hävitti kaiken tuhkaksi

Taivas muuttui verenpunertavaksi. Savua alkoi tunkeutua joka paikkaan. Myrskytuuli nostatti kaiken tuhoavan tulisenä. Ihmiset ja eläimet pakenivat tulen tieltä. Kaikki eivät päässeet pakoon kaiken tuhoavaa tuliseinää. Se eteni autojakin nopeammin.

Kuva on 70 vuoden takaa Minnesotan suomalaisalueilla raivonneesta suurpalosta. Alpo Aaltonen koki palon 9-vuotiaana pikkupoikana. Tuli poltti hänen kotinsa Cloquetin kaupungissa. Näin muistelee Alpo Aaltonen.

Kaikkiaan 27 kaupunkia, kauppala ja kylää, joissa kaikissa asui suomalaisia, tuhoutui joko osaksi tai kokonaan. Kuutisenkymmentä ihmistä sai palossa surmansa (erään tiedon mukaan jopa yli tuhat kuoli) ja noin 11,000 perhettä jäi kodittomaksi. Omaisuutta tuhoutui yli 30 miljoonan silloisen dollarin arvosta. Paloalue oli yli 2,000

neliömailia laaja.

Hätäan joutuneiden avustamiseksi perustettiin avustajajärjestö Finnish Relief Society. Maanlaajuinen keräys tuotti 36,000 dollaria.

Korvauskysymystä käsiteltiin vasta kahdeksan vuotta palon jälkeen kongressissa. Siellä säädettiin laki, jonka perusteella maksettiin omaisuutensa menttäneille 40 prosentin

korvaus. Vasta vuonna 1935 kongressi myönsi 35 prosentin lisäkorvauksen.

Tuhoutunut alue oli Minnesotan tiheimmin asuttuja suomalaisalueita. Väestöstä noin 80 prosenttia oli suomalaisia. Kalevalan kylässä oltiin vielä 1946 niin suomalaisia, että puhelinkeskus kieltäytyi välittämästä englanninkielisiä "tiedonantosoittoja". Oli kieli-riita.

Itse tulipalosta lainaan Hans R. Wasastjernan kirjasta Minnesotan suomalaisten historia:

Myrskytuuli ajoi tulta edellään

"Syksy 1918 oli harvinaisen kaunis, aurinkoinen ja poikkeuksellisen kuiva. Sadetta ei oltu saatu viikkokausiin. Lehdet putoilivat puista, kuivuivat

ja käpertyivät ja verhosivat maan tulenaralla keltaisenruskealla matolla. Maa halkeili kosteuden puutteessa.

Lokakuun 12. päivänä oli eräällä ratatyömaalla lähellä Brookstonia poltettu ratapölkkykasoja ja roskia. Näistä tai sitten veturin kipinästä tuli pääsi leviämään kuloksi, joka myrskytuulen noustessa alkoi uhkaavasti edetä yhä laajemmille alueille.

Ihmiset ja eläimet pakenivat liekkien edellä. Pian tuli osoittautui moottoriajoneuvojakin nopeammaksi. Erästä tienmutkasta Moose Laken ja Kettle Riverin välillä tavattiin onnettomuuden jälkeen yhdeksän autoa, jotka olivat yrittäneet kiihdyttää nopeutensa äärimmilleen, mutta suistu-neet ojaan.

Niissä olleet 45 matkustajaa joutuivat tulen uhreiksi. Toiset hakivat suojaa peruna-

kuopista, soidensilmäkkeistä ja talojen kellareista, mutta useimmissa tapauksissa liekit tavoittivat heidätkin.

Kello kahden paikkeilla saapui Cloquetin asemalle Brookstonista evakuoitujen juna, jota monet suomalaisetkin kävivät katsomassa. He eivät osanneet aavistaakaan, että kaikki tulisivat joutumaan saman kuolemanvaaran uhkamiksi.

Taivas muuttui iltapäivällä verenpunertavaksi ja savua alkoi tunkeutua joka paikkaan. Tuulen voima ylitti jo 70 mailia tunnissa. Myöhemmin löydettiin erään puutavarayhtiön papereita Wisconsinin valtion puolelta yli 30 mailin päästä. Kerrotaan tuulen kaataneen autoja. Duluthin kaupunki oli puolen tuuman paksuisen tuhakerroksen peitossa.

Illan suussa alkoi Cloquetis-jatkuu sivulla 4

Suomi Kongressin mikrofilmaus projektin lokakuun tulot

(Koskee entisen Suomi Synodin seurakuntien kirkonkirjoja)

Lahjoittajien nimet	Paikkakunta	Summa
MM Reino Ahlman	Venice, Fla.	\$10.00
Mrs. David (Sarah) Andrews	Simsbury, Conn.	\$100.00
MM J. W. Koski	Boynton Beach, Fla.	\$50.00
Dr. H. E. Lager	Virginia, Minn.	\$10.00
Martha Nyström	Hancock, Mich.	\$25.00
Dr. Evelyn Hartman-Leppo	Sun City, Ariz.	\$10.00
Hilja Pekkarinen	Grand Marais, Mich.	\$10.00
St. Mark's Lutheran Ch.	Waukegan, Ill.	\$200.00
Suomi Tierney	Ishpeming, Mich.	\$10.00
Sylvia Törmä	Rio Rancho, N.M.	\$25.00
Kaarina & Raymond Wargelin	Rio Rancho, N.M.	\$100.00

Turun Yliopiston Kulttuurihistorian laitos on par'aikaa lahjoittamassa Suomi Gollegessa olevaan arkistoon vuosina 1970-'76 tehdyt mikrofilmit entisen Suomi Synodin seurakunnista. Koska jotkut Synodin perustavista seurakunnista jäi kuvaamatta, katsoimme että nyt on otollinen aika täydentää tätä epäkohtaa. Jos keräyksestä koituu riittävästi tuloja on meillä tarkoitus lahjoittaa Xerox tapainen jäljentäjäkone arkistolle.

Pyydämme kiittää lahjoittajia ja toivomme, että monet muut yksilöt ja yhdistykset liittyvät mukaan.

Lahjoitukset voidaan lähettää Suomi Konferenssin rahaston hoitajalle, Mrs. Sigrid J. Lassila, 305 East Vivian St., C, Houghton, Mich. 49931

Raymond W. Wargelin, projektin johtaja
Tilitys numero 1

RIEHUVA . . . jatkoa sivulta 3

sa sataa palavia oksia ja rakennusten kappaleita. Kaikki rautatiekalusto järjestettiin pakenevien käyttöön. Riehuva tuliseinä hävitti kaupungin tuhaksiksi."

27 asutuskeskusta tuhoutui täysin

Kaikkiaan 27 kaupunkia, kauppala ja kylä, joissa kaikissa asui suomalaisia, tuhoutui joko osaksi tai kokonaan. Tulen valta voitti vastasta Duluthin esikaupungissa.

Siirtokansan Kalenteri kirjoitti heti onnettomuuden jälkeen näin: "Liioittelu tämän onnettomuuden värikyseksi ei ole mahdollista, sillä mikään mielikuvitus ei voi hävityksestä haaveilla niin perinpojaisesti, kuin sitä todistavat rauniot, autiot kylät ja joukkohaudat ja murheenmurtamat paikallislapsen".

Halutaan ostaa

Suomalainen postimerkki-keräilijä ostaa kokoelmansa näyttelytätäydennykseksi Suomesta ulkoille kulkeneita kirjokuvia, painotuotteita, postikortteja ym 1930-1950-luvulta. Merkit postilähetyksillä, älä siis leikkaa irti postimerkkejä. Olen erityisen kiinnostunut lähe-tyksistä vuosilta 1940-1950.

Pyydän lähettämään merkit nähtäväksi esimerkiksi valokopioina hintapyyntöineen. Maksu tai palautus välittömästi. Esitän tarvittaessa hinta-arvion.

Ystävällisin terveisin
Heikki Kauppinen
Kenttätie 3 as. 23
48910 Suuliniemi, Finland
Puh. 952-66653.

Edellä oleviin kuvauksiin lisään sen, mikä on silloin 9-vuotiaan pojan muistiin jäänyt. Asuimme noin 8,000 asukkaan Cloquetin kaupungissa, noin 20-30 mailia Duluthista länteen.

Isä oli eväskori kädessä läh-dössä paperitehtaaseen työhön, iltavuoroon, joka alkoi kello 2.00. Seisoimme kaikki pihalla, isä, äiti ja kolme lasta. Ihmettelime, miksi taivas on tuon värinen, keltaisenpunainen, eikä pilviä ollenkaan. Kun se ei selvinnyt, isä lähti työhön.

Naapurin autolla tulit pakoon

Asuimme erään naapurina olevan juutalaisen omistamassa pienessä "omakotitalossa". Hänellä oli Ford-autobiili. Kello oli ehkä jo 9 ill. -ulkona oli pimeä - kun hän tuli meille kehottaen heti tulemaan autoonsa. Hän vei meidät rautatieasemalle.

Se oli äkkinäinen lähtö. Mitään tavaraa ei saanut ottaa mukaan. Kolmivuotias sisareni oli jo nukkumassa, emmekä ehtineet hakea hänelle edes sukkaa toiseen jalkaan.

Asemalla meidät ohjattiin avonaiseen tavaravaunuun,

missä oli korkeat seinät, mutta ei kattoa. Siinä aseman luona juna "vekslasi" edestakaisin. Äidit ja lapset itkivät pelois-saan.

Hätäntyneinä ihmettelime, miksei juna lähde, vaikka taivaanrannalla näkyi jo tulenloimotusta. Lähtihän se sitten, ja vei meidät Duluthiin. Sieltä edelleen Superiorin puolelle.

Aluksi meidät majoitettiin Superior-järven rannalle lin-nan näköiseen rakennukseen. Sieltä isä löysi meidät kolmantena päivänä tulipalon jälkeen.

Kotimme paloi kuten monien muidenkin kodit. Seuraavana vuonna, 1919, isä hankki pienen "homestead"-tilan ja rakensi oman kodin.

Emme ehtineet viettää siinä kuin yhden joulun. Äiti sairastui tulipalon jälkeisiin raskuuksiin, ja kuoli helmikuussa 1920. Hän jäi Cloquetin hautausmaalle. Samana vuonna isä toi meidät lapset takaisin Suomeen. Nyt perheestämme olen jäljellä vain minä tulipaloa muistelemassa.

Alpo Aaltonen
Demari

SOAPSTONE

Lähetäkää minulle korvauksetta
TuliKivi-lehti 1988.
NIMI _____
OSOITE _____
PUHELIN _____

TULIKIVI
The New Alberene Stone Company Inc.
P.O. Box 300, Schuyler, Virginia 22969 USA
Tel. 804-831-2228, 804-831-2677

Saksalaiset Obniedermayerit uhmaavat luonnonvoimia ja pelaavat golfia lumipyryssä. Mitenkähän mahtaa swingi kulkea . . .

Golf on elämäntapa - lumipyryssäkin

Talvi puhkuu jo Keski-Eurooppaan. Müncheniläiset golfin pelaajat Ferdinand ja Andrea Obniedermayer yllättyivät kovasta lumisateesta äskettäin pidetyssä golfkisassa Sveitsin Davosissa.

Aitoon saksalaiseen tapaan

Obniedermayerin porukka yritti kilpailua lumipyrystä huolimatta, mutta kilpailu oli lopulta keskeytettävä.

Kahdeksantoista reiän kilpailu ei ollut mahdollinen koska lumi tukki reiät ja esti muutenkin pelaamisen.

Joulutervehdyksiä

Tervehdi ystäviäsi Jouluna

Raivaajan välityksellä

\$11.00 ilmoitus

Hauskaa Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta
(Voitte myös valita oman tervehdyksenne)

Toivottaa: Nimi

Osoite

\$1.50 nimi

\$2.00 nimi ja
osoite

Hyvää Joulua ja Onnea
alkavalle vuodelle

Toivottaa: Nimi
Osoite

\$5.50 ilmoitus

Lähetä tervehdyksesi ensi tilassa osoitteella:
Raivaaja, P.O. Box 600, Fitchburg, MA 01420

Tervehdyksenne tulee olla toimituksessamme jouluk. 2.:een päivään mennessä. Kaikki yksittäiset tervehdykset julkaistaan jouluk. 7.:n päivän lehdessä.

Fazerin tuotantoa Yhdysvaltoihin

Markkinoinnista huolehtii Liggett

Liggett Group Inc. ottaa vastatakseen Fazerin makeisten myynnistä Yhdysvalloissa. Myös Fazerin tuotantoa siirtyy ensi keväänä Suomesta Yhdysvaltoihin, kun minttukaramelleja aletaan valmistaa World's Finest Chocolate -nimisen tehtaan tuotelinjalla.

World's Finest Chocolate on erikoistunut kampanjatuot-

teisiin, esimerkiksi kerhojen tai yliopistojen nimellä kulkeviin ja niiden jälleenmyyntiin meneviin suklaapatukoihin.

Nyt tehty markkinasopimus Liggettin kanssa koskee kaikkia Fazerin tuotteita. Tähän asti makeiskauppaa Yhdysvalloissa hoitaneen Fazerin tytäryhtiön toiminta lakkaa, mutta osa työntekijöistä jää Yhdysvaltoihin markkinoiden yhteyshenkilöiksi.

Fazerin makeisista noin 45 prosenttia tehdään yhtiön viestintäjohtajan, Ulf Lönnqvistin mukaan ulkomailla. Valtaosa tuotannosta on Pohjoismaissa. Ulkomaisen tuotannon osuus kasvaa hyvää vauhtia. Tuotantoinvestoinnit Tanskassa ja Yhdysvalloissa eivät kuitenkaan merkitse sitä, että työt kotimaassa vähenisivät, koska tuotantokapasiteetti on ollut tähänkin asti riittämätön, sanoo Lönnqvist.

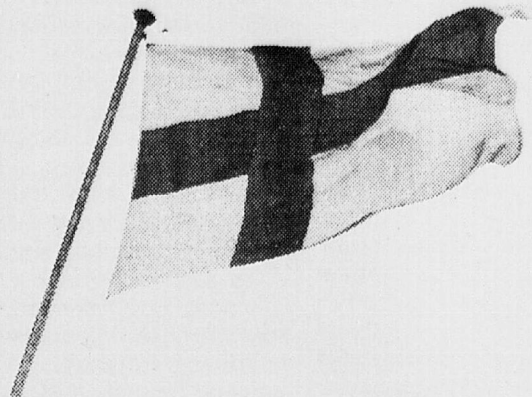
Liggettillä on 1,300 myyntimiestä. Yhtiön pätuotteita ovat Chesterfield, L&M ja Lark.

Mutta kun tunnettukin savukemerkki on terveydelle vaarallista, yhtiö on jo kauan etsinyt sopivia makeistuotteita täydentämään myyntimies-
tensä tuotevalikoimaa.

Ensimmäisenä Liggett ottaa myydäkseen Fazerin minttukaramellin ja Mignon-munan, jonka valmistus pysyy kuitenkin Suomessa. Mignon-munaa myydään Yhdysvaltain markkinoilla hienommassa pakkauksessa "ihmemunan" imagolla ja nimellä Wonder Egg.

Fazerin strategia on Lönnqvistin mukaan se, että eri maissa olevat tehtaat erikoistuvat tekemään pitempiä sarjoja samalla niiden tuotevalikoima supistuu. Pohjoismaissa Fazer pyrkii voimakkaaseen omaan markkinointiverkostoon ja keskittymään omassa tehtaissa sokerimakeisten tuotantoon. Kansainvälisemmillä markkinoilla pyritään yhteistoimintasopimuksiin, joista nyt Liggettin kanssa tehty on yksi esimerkki.

Finnish-American Heritage Society järjestää itsenäisyyspäiväjuhlat Canterburyssa

Suomenmaa
(A. Kivi)

**Maa kunnasten ja laaksojen
mi on tuo kaunoinen?
Tuo hohteet' kesäpäivien,
tuo loisteet' pohjan tuulien,
tää talven suven ihana.
mi ompi soma maa.**

Finnish-American Heritage Society toivottaa kaikki tervetulleeksi juhlimaan Suomen itsenäisyyden ja vapauden muistopäivää Canterburyn (CT) Sampo-haalille sunnuntaina, joulukuun 4. päivänä 1988 kello 1 iltapäivällä alkaen.

Ohjelma on seuraava:

Alkusoitto Mark Mäkipuro, kosketinsoittimet
Lippusaattue ja kansallislaulut
Alkurukous pastori Robert Blackard
Avajaispuhe puheenjohtaja Hannu Mäkipuro
Laulua Ellen Inkeri Majonen,
säestäjänä Harvyn Tarkmeel
Runon lausuntaa Wendla Seppä
Tervehdyspuhe kunniakonsuli Carl D. Anderson
Yhteislaulua Mirja ja Olavi Kurko
Esitelmä Suomen Lapista professori Pertti Peltö
Laulua Aatos Autio
Historiallinen raportti Burton Jernström,
varapuheenjohtaja
Esitelmä Jonathan Peltö,
Connecticutin kansanedustaja
Vieraileva puhuja toimittaja Verner Wiskari
Lauluduetto Aatos Autio ja Hannu Mäkipuro
Kansantanhuesitys ... seuran tanhuryhmä "Folkdancers",
ohjaus Reetta Oja ja Marja-Leena Huhta
Loppurukous pastori Robert Blackard

Ohjelman juontaa seuramme sihteeri Anita Smiley.
Kahvitarjoilu seuraa tilaisuutta.
Juhla on ilmainen kaikille. Toivomme runsasta osanottoa.

A-M. J.

Ps. Muistattehan, että halukkailla on vielä mahdollisuus osallistua Hannu Mäkipuron konserttiin, joka pidetään Windhamin (Ct) lukiossa lauantaina, joulukuun 3. 1988, kello 7 illalla alkaen.

TILLINGHAST - Hautaustoimisto

Danielson, Conn. Central Village
Tel. 774-3284 Tel. 564-2147

EDW. C. HALVORSEN, INC.

FUNERAL DIRECTORS

5310 Eighth Avenue, Brooklyn, N.Y. 11220
In continuous service to the community since 1849

Connecticutin tapahtumia

Jouluk. 1. p:nä klo 7:30 ill.
Finnish-American Heritage
Society'n kokous Sampo Haalilla, Canterburyssä.

Jouluk. 3. p:nä klo 7 ill. Hannu Mäkipuron konsertti Windham High Schoolin Nasin auditoriumissa, High St., Williamantic. Tulot WHS:n musiikkiosaston hyväksi.

Jouluk. 4. p:nä klo 1 ip., Finnish-American Heritage Society'n Suomen Itsenäisyyspäiväjuhla Sampo Hallissa, Rt. 169, Canterbury. Vapaa pääsy. Välittömästi tilaisuuden jälkeen FAHS:n joulujuhla.

Jouluk. 5. p:nä klo 7:30 ill. Aura Seuran kokous Aura Haalissa, Voluntown.

Jouluk. 18. p:nä klo 4 ip. Aura Seuran joulujuhla Aura Haalilla, Voluntown. Vapaa pääsy. Kaikki tervetulleita!

BRUCE M. KALLINEN D.M.D.

Suomalainen
hammaslääkäri

FAMILY DENTISTRY

420 LONG HILL RD, ROUTE 1
GROTON, CT 06340
(203)-449-8211

Suomen Pääkonsulinvirasto

Finland House
540 Madison Avenue
New York, N.Y. 10022
Puh. (212)832-6550

Pääkonsulivirasto on yleisölle avoinna passi- ym. asioissa maanantaista perjantaihin klo 10-1 välisenä aikana.

Imatra Seura

740-40 St. Brooklyn, N.Y. 11232
Puhelin 212-438-9426

Veikko Laiho, puh.joht.

SAUNA TILAUKSESTA

Martti Lunden

s. maalisk. 30, 1908 Vampula, Suomi
k. lokak. 10, 1988 Teaneck, NJ

Suremaan jäi
vaimo **Helmi os. Nygren**
sisko **Martta Lunden** Suomessa
laaja sukulais- ja ystäväpiiri

Haudattiin lokak. 13. p:nä Washington Memorial Park
hautausmaahan, Paramus, NJ.

*Me yhdessä polkua kuljettiin yli 60 vuotta.
Sinä ensin saavuit määränpäähän,
jäin yksin polkua kulkemaan.
Helmi*

Sanomalehti
aina ajan tasalla

SUOMALAINEN PAIKANVÄLITYSTOIMISTO

HILDA KOTILA ja
VIRGINIA KOTILA MUHLBERG

Hyviä paikkoja saatavana
Soittakaa (212) 288-6562
tai kirjoittakaa osoitteella:

FINNISH EMPLOYMENT
AGENCY INC.

206 East 85th St.
New York, N.Y. 10028

DANIELSON OIL CO.

ATLANTIC Polttoöljyä
Recapping

Commerce Ave.
DANIELSON, CT.

THE FINLANDIA FOUNDATION
Metropolitan Chapter, Inc.

Meetings every 2nd Friday of
the month, from Oct. through May

593 Park Ave. at 64th St. NYC
P.O. Box 2590

GRAND CENTRAL STATION
New York, N.Y. 10017

The Robert H.

Auchmoody Funeral Homes

Main Street Fishkill, N.Y. Tel. 896-6166

Floridan kuulumisia

Hei täältä Floridasta

Finnish-American Rest Home, Inc.
1800 SOUTH DRIVE, LAKE WORTH, FLORIDA 33461-6199

Iltat ovat nyt aivan ihanat, eli eivät liian kuumat, mutta kunnan kesä kuitenkin. Me suomalaiset rakastamme kävelyä ja nyt siihen on tilaisuus. Vastaantulevat kävelijät ovat aina varmasti suomalaisia.

Helleajaksia ei kävelemistä voi ajatellaakaan. Sitä ei yksinkertaisesti jaksa. Täällä aivan laiskistuu. Nyt tuntuu siltä, että kaikki ovat pirteämpiä niin varhat kuin nuoremmatkin.

Helleajaksi kesäaunnoilleen menneet ovat palanneet ja elämä on asettunut omiin uomiinsa. Kaikki toiminnot ovat alkaneet täydellä teholla kirkkoissa, haaleilla ja seura-toiminnoissa.

Viime syksynä, tai oikeastaan talveahan se jo oli, kun kerroin pojasta, jota oli purrut hai-kala ollessaan lainelautaillessaan. Nyt hait jälleen liikkuvat täällä rannikolla, kun kalaparvet olivat liikkeellä myös näillä rannoilla.

Näytti aivan siltä kuin mustat öljylautat olisivat tulossa rantaan, mutta niitä pikkukalalauttoja ne olivat. Niitä olisi voinut pyydystää vaikka pesuvatiin ammentamalla, ellei hai-vaaraa olisi ollut.

Joka talvi se näky jaksoi ihmetyttää. Joka talvisia näkyjä ovat myös isot papukaijat, haukat, sisiliskot ja vähän aikaisemmin sammakot, jotka pitivät kurnutuksellaan yölläkin hereillä, mutta onneksi sitä ei kestä kauan. Korkeintaan viikon tai pari.

Yhtenä aamuna ulkoiluttaessani koiraamme se rupesi hullun lailla haukkumaan apelsiiniä ja silloin sieltä lennähti parikymmentä isoa vihreää papukaijaa äännellen tosi karkeasti.

Sisiliskot tulevat sisälle jollei muista vetää ovea nopeasti perässään kiinni. Niitä mustia haukkoja liikkuu kuukauden ajan niin paljon, että ilma on aivan sakeana niitä. Sateenvarjopuun hedelmät (marjat) kypsyvät niihin aikoihin, ehkä ne tulevat korjaamaan satoa. Sama toistuu joka talvi.

Jos tulette tänne, niin muistakaa käydä näissä suomalaisen järjestämässä myyjäisissä, sillä niistä voitte löytää kirja- ja levyharvinaisuuksia ja paljon paljon muuta ja vielä ihan pilkkahintaan.

Suomalaisella Lepokodilla on vilkasta. Suomesta saakka tulee ryhmiä, joissa on

mukana esiintyviä taiteilijoita. Vanhukset ovat riemuissaan näistä vierailuista.

Omastakin takaa Lepokodilla on monenlaista ohjelmaa. Uusinta uutta oli ensimmäinen kahvikonsertti Lepokodin Annan-Majalla.

Koko konsertti oli kokoonpantu täällä asuvan Yrjö Palmun sävellyksistä. Soittajina olivat säveltäjä itse sekä Frank Lampe, Alpo Jaakkola, Charles Hedlund ja laulusolistina Elina Kuronen.

Runsaslukuinen yleisö poistui konsertista haltioituneena toivoen lisää samanlaisia tilaisuuksia ainakin kerran kuussa. Sairaskodin puolelta tulleita se myös piristi kovasti. Suurkiitos lankeaa niille monille ystävällisille henkilöille, jotka heitä auttoivat sinne.

Mennäkseni vielä säveltäjä Yrjö Palmuun kiitos, että viime kesänä hän Suomessa ollessaan äänitti kasetin sävellyksistään ja se on saanut suuren suosion Suomessa ja täällä. Tähän lopuksi laitan sanat hänen yhdestä sävellyksestään, josta kolme ensimmäistä säkeistöä kuuluvat näin:

Kotiin kaipaen Pohjolaan

*Ikävöin ikävöin
sinäivasta niin ikävöin.
Pohjolaan pohjolaan
täältä lentää tahtoisin vaan
yli aavan siivet kantakaa.
Sinne missä siintää kotimaa
järvet metsät nuo
jälleen nähdä suo
täytä harras toiveeni tuo.*

*Kas niin kuin viini miehen
pähdyttää
ja ensilempi sydämeesi jää
niin synnyinmaatas kaipaat
aina vaan*

*se koskaan ei jää unholaan.
Kuljet maailmaa
löydät sadun ihmemaat
ja kaiken nähdä sa saat.
Mut synnyinmaatas muistat
aina vaan*

*se koskaan ei jää unholaan.
Miksi niin kaipasin
miksi maailmalla harhailin
sielussain kuitenkin
kotimaata vain rakastin.
Voiko vuorten tuulen huminaa
taikka merten myrskyyn
kuohuvaan*

*kaipauksenkin
niinkuin mainingin
sammuttaa vain pois unelmin.*

Florida terveisin
Maila Andersson

TUKKIJOEEN ...
jatkoa sivulta 2

teokset "Elsa" (1891) ja "Vaaralla" (1894). Sen jälkeen, väsyttään puoluepolitiikointiin ja huonosti palkattuun sanomalehtityöhön, Pakkala siirtyi Helsinkiin vapaaksi kirjailijaksi.

V. 1889 Teuvo Pakkala oli avioitunut oululaisen Agnes Tervon kanssa. Hiukan tätä ennen hän oli ottanut taiteilijanimensä Pakkala viralliseksi sukunimekseen.

Tapaukseen liittyy kasku. Morsiamen äiti, joka ei tiennyt nimenmuutosta mitään, tuli kuuluutusten jälkeen kirkosta itkeä hyristellen ja sanoi: "Mitähän se Froterus nyt sanoo, kun Agnes kuulutettiin jonkun Pakkalan kanssa".

Keskitälven 1895 - 96 Teuvo Pakkala vietti Pariisissa täydentäen ranskan kielen taitoaan. Seuraava kesä kului Kalajoella Rahjan saarella, ja täällä syntyi näytelmä "Tukkijoeella".

Näytelmän syntyhistoriasta ei ole tarkkoja tietoja, kirjailija itse mainitsee vain lyhyesti eräässä kirjeessään valmis-

tumassa olevasta näytelmästään, ja kalajokelaiset muistivat kirjailijan istuneen päiväkausia huoneessaan kirjoittamassa.

Seuraavana vuonna näytelmän ensimmäinen näytös julkaistiin "Kyläkirjaston Kuvallehdessä", mutta kirjana kokonaisuudessaan - vielä kerran uudelleen kirjoitettuna - vasta keuhällä 1899.

Lokakuussa 1899 "Tukkijoeella" liitettiin Suomalaisen Teatterin ohjelmistoon Helsingissä. Esityksestä tuli suuri ja pitkälinen yleisömenestys. Kevättalvella v. 1902 kirjoitti muuan pääkaupunkilainen lehti: "Teuvo Pakkalalla on meidän teatteriohjelmissamme muuan erikoinen ansio, josta kaikki kirjailijat eivät etevämpinäkään näytelmäkirjoittajina voi kiitosta pyytää. Tarjoitamme sitä seikkaa, että hän näytelmäesikoisellaan on houkutellut teatteriin monta, jotka eivät ennen ole tämänlaisen laitoksen oveakaan

avanneet".

Suomalaisen Teatterin esitys ei kuitenkaan ollut kantaesitys. Ensimmäisen kerran "Tukkijoeella" oli esitetty jo keuhättalvella v. 1899 Oulun maneesissa kirjailija ja toimittaja Jaakko Tervon, Pakkalan langon, ohjaamana.

Jo tuolloin näytelmästä muodostui niin suuri menestys, että sitä näyteltiin vielä v. 1901. Ja tämä aivan ensimmäinen "Tukkijoen" esitys en teili sitä halki vuosikymmenien ehtymättömänä jatkunutta "Tukkijoen" yleisösuosiota.

V. 1907 Pakkala pyydettiin opettajaksi Kokkolan Suomalaiseen yhteiskouluun, jossa toimikin sitten - osoittaen erinomaisia kykyjä opettajan tehtävään - aina v.teen 1920 asti.

Kokkolan aikana Pakkala toimitti suosittua "Mailta ja meriltä" -nimistä kirjasarjaa, teki suomennostöitä, julkaisi

novellikokoelman "Pikku ihmisiä" (1913) ja kirjoitti näytelmät "Perhejuhla" (esittämättä ja painamatta) ja "Meripoiikia" (1915). Viimeisinä vuosinaan Pakkala ehti kokeilla vielä "Sotapolulla" -nimisen elokuvan ohjaajana. Teuvo Pakkala kuoli 7. elokuuta 1925 Kokkolassa.

Vaikkakin Teuvo Pakkalan kertomukset yleensä ovat vakavia ja suruvaltaisia, piilee tuon vakavuuden alla vahva annos leppoisaa huumoria ja purevaa satiiria, ja siellä täällä pilkahtaa hauska henkilö- ja tilannekuva. Mutta vasta näytelmässään ja ennen kaikkea "Tukkijoeessa" on kirjailija antanut tälle valoisalle kirjailijaluonteensa puolelle vapaan vallan.

ACE HARDWARE

1212 Lantana Rd.
Lantana, Florida 33460

"We stock sauna heaters"

Puh. 585-0247

knollwood groves

Hedelmäpakkauksia - Kauniita hedelmäkoreja
Tilauksia täytetään pyydettäessä
10 eri laatua olevia sitrus-hedelmiä
Lahjatavarakauppa, jossa yli 1000 valikoimaa

Avoimna maanantaista lauantaihin, klo 9 ap. - 5:30 ip.
8053 Lawrence Road
Yksi maili etelään Hypoluxo tieltä
Boynton Beach, Florida 33436 - Puh. (305) 734-4800

American Finnish Tourist Club

301 Central Blvd.

Lantana, Fla.

Joka sunnuntai ohjelmalta tai konsertti ja tanssia lopuksi
Joka lauantai koko illan tanssit eri seurojen järjestämänä.
Ilmastoitu haali, hyvä musiikki, iloinen ystävien seural Torstaina ja sunnuntaina klo 12 haali avoinna pelejä ja seurustelua varten.
Ravintola avoinna ohjelma- ja tanssi-iltoina. Tarjotaan kahvia voileipiä riisipuuroa hedelmäkkeitön kera ym.

Tervetuloa Turistiklubille!

Lakeside Chapel

Funeral Directors

131 Lakeside Dr.
Lake Worth, Florida

Puhelin 582-6633

Kuolleita

Anna Ylönen

CHARLTON CITY, MA - Anna L. (Joonala) Ylönen, 98, Sunset Drive, kuoli marrask. 7, 1988 University of Massachusetts sairaalassa Worcesterissa. Hän oli vuonna 1960 kuolleen Otto V. Ylösen leski.

Hän oli syntynyt Suomessa Simon ja Elizabeth (Somppi) Joonalan tytär ja asui Worcesterissa 36 vuotta ennen kuin muutti Charltoniin 1952.

Kaipaamaan jäi tytär Viola E. Carroll, Charlton City; neljä lapsenlasta ja kuusi lapsenlasten lasta.

Hautaaminen tapahtui West Rindge hautausmaahan.

Martha Koski

GARDNER, MA - Martha (Niemelä) Koski, 91, Hospital Hill Road, kuoli marrask. 9, 1988 Wachusett Manor hoitokodissa. Hän oli Victor Kosken leski.

Hän oli syntynyt Suomessa elok. 20, 1897 Jaakko ja Maria (Niemi) Niemelän tyttärenä ja asui Fitchburgissa ennen kuin muutti Gardneriin kolme vuotta sitten.

Kaipaamaan jäi tytär Eila O. Courtney, Fitchburg; neljä lapsenlasta ja kahdeksan lapsenlasten lasta.

Hautaaminen tapahtui Pine Grove hautausmaahan Fitzwilliam, NH:ssä.

Kukkien asemasta vainajaa voi muistaa lahjoituksin Finnish American Club of Saimalle, P.O. Box 30, Fitchburg, MA 01420.

Arvo I. Luoma

ASHBURNHAM, MA - Arvo I. Luoma, 78, Young Road, kuoli marrask. 17, 1988 Burbankin sairaalassa.

Hän oli syntynyt Fitchburgissa Oscar ja Hilma Luoman poikana ja asui Ashburnhamissa viimeiset 37 vuotta. Edesmennyt oli hitsaaja ammatiltaan työskennellen 29 vuoden ajan General Electric Co.:n palveluksessa ennen kuin jäi eläkkeelle 15 vuotta sitten.

Kaipaamaan jäi vaimo Aune A. (Jundelin) Luoma; poika Ralph Luoma, Portlandville, NY; kaksi tytärtä, Sonja Simpson, Pensacola, FL ja Donna Santerre, Stafford, VT; kaksi siskoa, Aili Johnson, Fitchburg ja Hilma Haapala, Sudbury, Ontario, Kanada; 11 lastenlasta ja kolme lastenlasten lasta.

Hautaustoimisto Bosk, 85 Blossom St., Fitchburg, huolehti hautauksesta pastori David Forreyn toimittaessa siunauksen.

Hautaaminen tapahtui Forest Hill hautausmaahan.

William Wiitala

FITCHBURG, MA - William J. Wiitala, 74, 4 Mountain Ave., kuoli marrask. 9, 1988 Burbankin sairaalassa.

Hän oli syntynyt Ashbyssä helmik. 9, 1914 John ja Fannie (Wiitala) Wiitalan poikana ja asui siellä suurimman osan elämästään. Ennen eläkkeelle siirtymistä hän työskenteli General Electric Co.:n palveluksessa.

Edesmennyt oli toisen maailmansodan veteraani.

Kaipaamaan jäim vaimo Theresa E. (Lunetta) Wiitala; miniä Pauline Wiitala ja kaksi lapsenlasta, kaikki Marietta, GA:ssa.

Boskin Hautaustoimisto, 85 Blossom St., huolehti hautauksesta.

Hautaaminen tapahtui St. Bernard's hautausmaahan.

Uuno Salonen

TOWNSEND, MA - Uuno L. Salonen, 71, 15 Warren Road, kuoli marrask. 11, 1988 New England Medical Center'ssä lyhyen sairauden muttamana.

Hän oli syntynyt helmik. 24, 1917 Suomessa Jalmari ja Senja (Sandberg) Salosen poikana ja muutti Yhdysvaltoihin 1950.

Täällä edesmennyt työskenteli Ingersol-Rand Companyn palveluksessa Nashua, NH:ssä ennen kuin jäi eläkkeelle 1979.

Kaipaamaan jäi vaimo Hilja E. (Rantanen) Salonen; poika Eric Salonen, Binghampton, NY; tytär Sonia Curley, Townsend; veli Touko Salonen, Westminster; kaksi siskoa, Salli Rintala ja Helle Wohla-kari, kumpikin Suomessa; sekä kaksi lastenlasta.

Hautaaminen tapahtui Hillside hautausmaahan Townsendissa.

Herbert Virta

GARDNER, MA - Herbert F. Virta, 74, 23 Wasa St., kuoli marrask. 11, 1988 Henry Heywood Memorial sairaalassa.

Hän oli syntynyt Gardnerissa pastori Arthur F. ja Wilhelmina (Kangas) Virran poikana ja asui siellä suurimman osan elämästään.

Edesmennyt työskenteli 38 vuoden ajan Union Twist and Drill Co.:n palveluksessa Atholissa jääden eläkkeelle 10 vuotta sitten.

Kaipaamaan jäi vaimo Sarah (Olsen) Virta; kolme tytärtä, Joan Strom ja Elizabeth Strong, kumpikin Gardnerissa, ja Sally Virta Providencissa; kaksi veljeä, William Virta Gardnerissa ja Oliver Virta, Pownal, VT; kolme siskoa, Martha Wing, Florida, Esther VanKennen, New York ja Ruth Virta, Boston; viisi lastenlasta, yksi lapsenlapsen lapsi sekä useita sisarusten lapsia.

Hautaustoimisto Smith, 69 Vernon St., huolehti hautauksesta.

Hautaaminen tapahtui Wildwood hautausmaahan.

Huja tarjolla

Liisa A. Liedes

"Mutta kun Jumalan, meidän vapahtajamme, hyvyys ja ihmisrakkaus ilmestyi, pelasti hän meidät, ei vanhurskautessa tekemiemme tekojen ansiosta, vaan laupeutensa mukaan uudestisyntymisen peson ja Pyhän Hengen uudistuksen kautta, jonka Hengen hän runsaasti vuodatti meihin meidän Vapahtajamme Jeesuksen Kristuksen kautta, että me vanhurskautettuina hänen armonsa kautta tulisimme iankaikkisen elämän perillisiksi toivon mukaan." (Tiitus 3: 4-7)

Yksi vakuuttavimpia ja varmimpia tuloksia Jumalan työstä ihmisen elämässä on uudistuminen; jatkuva, näkyvä, päivittäinen uudistuminen. Mikä valoisaa, toivorikas ja hyvä ajatus!

Ihmisessä joka antautuu Jumalan käsiin tapahtuu kahdenlaista uudistumista. Ensimmäinen on uudestisyntyminen; ihminen tulee osalliseksi jumallalisesta luonteesta. Toiseksi, ihminen jatkuvasti uudistuu Pyhän Hengen kautta. Tämä on todellista Jumalan hyvyttä ja ihmisrakautta. Uudistuminen tarkoittaa valoisaa ja kirkasta tulevaisuutta.

Vastakohtaksi tälle, uudestisyntymätön ihminen jatkuvasti kulkeutuu yhä suurempaan ja suurempaan rappiotilaan - kaikesta näennäisestä ulkonaisesta hyvinvoinnista, ja luonnollisen ihmisen näennäisestä kehityksestä huolimatta. Tämä on katkera totuus, jonka vain uppiniskainen ja tottelematon ihminen kieltää.

Uudestisyntymätön ihminen todella luulee kehittyvänsä paremmaksi vuosien mittaan, mutta todellisuudessa hän rappeutuu. Uudestisyntymätön ihminen jatkuvasti rappeuu ruumiillisesti, ja henkisesti; hengellisesti hän on jo kuollut.

Jos ihminen rehellisesti tutkii itseään ja ympäristöään, hän tulee tämän huomaamaan. Ruumis heikkenee, aivojen toiminta heikkenee, innostusentisiin aatteisiin ja harrastuksiin väkisininkin himmenee. Joskin intoa vielä olisikin, niin kuitenkin tarvitaan yhä suurempaa ponnistusta, jotta se tuottaisi jotakin - tyydytyskin on niin "lättää". Kyvyt heikkenevät, muisti alkaa mennä - joskus ihminen menettää todellisuuden tajun kokonaan.

Koska ihminen on hengellisesti kuollut, usein kylmä pel-

ko hiipii sisimpään. Mitä tuokaan tulevaisuus tullessaan? Tärkeät asemat yhteiskunnassa siirtyvät nuorempien käsiin. Turhaantuneisuuden tunne täyttää päivät.

Usein eläkkeellä oleminen on vain "jotain tekemistä" kunnes kuolema tulee. Lääkäreitä, lääkkeitä, kuolemaa, hautajaisia; tyhjiä tuoleja pöydän ympärillä; aamiainen syödään yksin, päivällinen, yksin, ja illallinen, yksin... Katkeruus pyrkii valtaamaan mielen; itseensä pimentää päivän, ja nämä piirteet karkoittavat toiset ihmiset vieläkin kauemmaksi.

Mutta näin ei tarvitse olla. Jatkuva uudistuminen on mahdollista, mutta vain Jumalan yhteydessä. Uudestisyntymisessä Jumala vuodattaa Pyhän Hengen ihmiseen, antaa oman, ikuisesti elävän, voimakkaan luonteensa. Ihmisestä todella tulee uusi luomus.

Tätä uutta luomusta Pyhä Henki kehittää ja kasvattaa, piristää ja vahvistaa ja uudistaa päivittäin Jumalan Sanan yhteydessä. Tällöin ihminen kokee hengellistä nuorentumista.

Mitä vanhemmaksi uudestisyntynyt ihminen tulee sitä voimakkaammaksi, terveemmäksi, pirteämmäksi, kauniimmaksi hän tulee - hänestä tulee Jeesuksen kaltainen. (2 Kor. 3:18) Uudistuminen kohoittaa ihmisen persoonallisuuden tasoa.

Ystävä, kumpaa sinä itsesäsi elätät, vanhaa vai uutta? Vanha vanhenee ja kuolee, uusi uudistuu ja elää! Tutki uudestaan elämäsi. Valitse Elämä, valitse Jeesus.

Hirohito tila huononi

Japanin keisarin Hirohito terveydentila on jälleen huonontunut ja hänen odotetaan saavan uusia sisäisiä verenvuotokohtauksia, kertoivat keisarin palatsin virkailijat äskettäin.

- Emme voi kieltää, etteikö Hirohito tila olisi huonontunut. On oltava hyvin varovaisia, koska hänen tilansa nyt muuttuu yhä nopeammin, sanoi hovin ylilääkärin edustaja.

Keisari Hirohito on kärsinyt sisäisistä verenvuodoista lähes päivittäin sen jälkeen kun hän sairastui 19. syyskuuta.

Newton-Bartlett HAUTAUSTOIMISTO

Tel. (603) 863-2113
42 Main St., Newport, N.H.

May Funeral Service

HAUTAUSTOIMISTO

RUSSELL W. MAY
Palvelusta Norwoodille ja ympäristölle

85 Nichols St., Norwood, MA
Puhelin: 762-1509

KESKUSTASSA SIJAITSEVA

FRANK H.
MILES
COMPANY

1158 Main St., Holden, MA
Hautatoimituksia
vuodesta 1896

BOSK FUNERAL HOME

85 BLOSSOM ST., FITCHBURG, MA TEL. 342-3635

Serving All Faiths

FUNERALS • CREMATIONS • REMOVALS
Services Within Your Means
Local or Distant

Our convenient location,
easily accessible from
all parts of city and
suburban towns.
Ground Level Entrance

AMPLE OFF STREET AREA FOR PARKING
IN COMPLIANCE WITH FTC

SAWYER-MILLER FUNERAL HOMES

129 ELM ST., FITCHBURG
Howard J. Miller, Director Phone All Branches 345-6778

MOORCROFT HAUTAUSTOIMISTO

31 Myrtle Ave. Fitchburg, MA
Puh. 343-7137

Ystävällinen palvelu

PARKKAUSPAIKKA

Richard C. Moorcroft
Stephen R. Moorcroft

*The Finnish-American***RAIVAAJA****Concert featuring Hannu Mäkipuro to benefit music students**

WILLIMANTIC, CT - As a way of both serving the community and keeping that service before hometown folks, Willimantic musician, barber and authority on Finnish folkways, Hannu Mäkipuro will join with Windham High School alumni members in presenting a concert-dance, Saturday, Dec. 3, at Windham High School.

The purpose of the concert is to raise funds for a concert-giving, learning experiencing trip to Puerto Rico for current Windham High students in the music department.

Mäkipuro, active in area Finnish-American affairs, will be joined in the concert by his son, Mark Mäkipuro, leader and keyboard player with the Sapphire Band who has made the arrangements for the music to be played at the concert.

The concert will be held in the Nasin Auditorium with dancing to follow in the school cafeteria.

The benefit concert features the Galaxie Singers, Michelle Giannelli, Joyce Medling, John Hinckley and Russell Hinckley.

The Sapphire Band is composed of Mäkipuro, Ramone Caraballo, Walter Culup, Paul Fallone, Jason Russo and John Soucek. Eight of the singers and the band are graduates of Windham High School.

Mäkipuro said the concert would be "A Las Vegas Act, with hometown feelings."

Hannu Mäkipuro will join the Windham High School alumni on Dec. 3 to present a concert for the benefit of current students in the school's music program.

"These are talented people in the concert," he said. "They all graduated within a few years of each other."

A video of Hannu Mäkipuro's Voluntown concert last summer, in celebration of 350 years of Finnish-American friendship, is with the area cable television personnel and is scheduled to be shown on channel 34, Mäkipuro said.

But for now, he said, he is busy rehearsing for the Dec. 3 concert.

Rehearsals are held in his Jackson Street home where the living room has keyboards, drums and microphones.

"There'll be lighting and sound for this concert," he says.

Giving of time and talents in service of the Willimantic community has become a hallmark of the Mäkipuro family.

Matt McGregor
in the Willimantic (CT)
Chronicle

Saima Society members in 1906

FITCHBURG, MASS. - One of the items in the Saima Hall cornerstone which was opened on September 22 was a list of Saima Society members made at the time the stone was laid on January 21, 1906.

How many of the following names are familiar? Maybe there is a relative or a neighbor from your growing up years.

It is doubtful that any of these people are still living. The average age would have to be at least 100.

According to information readily available at the Raivaaaja office, it looks like the last survivor of this group was Olivia Hautamäki. She died in Florida at age 99 in 1986.

Perhaps the spelling of some of the names looks peculiar. They are copied from the original hand-written list as accurately as possible (the penmanship was sometimes difficult to decipher - the spelling is that of the Saima Society scribe of 1906.

The names:

F. Tuppurainen, F. Kerttula, J. Rantanen, A. Tikkanen, W. Oksanen, Ida Pollari, Eupras Rajala, Pekka Lahti, Amalia Lahti, Henry

Pihlaja, F. Wiinikainen, Johan Brand, Paavo Siren, J. Honkanen, Kaarlo Lahti, Maria Rajala, Oskar Wisti, Hj. Kampuri, Sanni Rönn.

Matti Laitala, Alina Wiinikainen, Hanna Hammar, S. Lehtikainen, F. Relander, W. Haataja, A. Relander, Kustaa Moisio, Emil Talvala, J. Hietikko, Matti Ketola, J. Suome-la, Hilda Moisio, Werner Tikkala, Henry Puolakka, Briikka Pottala, Johan Pottala, K. Reinikainen, Arne Aaltonen, Anna Keränen.

W. Ahlqvist, E. Nevalainen, Lyydi Puustel, Mary Gorts, J. Raatikainen, Kaal Wideman, Emmi Salomaa, Ade Rasi, Theo Jalkanen, A. Typpö, Wilho Tikkala, A. Päiviö, Henry Pelkonen, Amanda Typpö, K. Reina, Hilma Laine, Yrjö Wonkka, Olga Jalkanen, Johan Lehtola, Kalle Suominen.

Wäinö Henrikson, A. Mäkinen, Fiina Kittilä, Elli Lehtonen, Ikri Blomqvist, Hilja Roivas, Alex Aalto, Wäinö Lahti, M. Laukka, Victor Ekholm, Alex Kivi, Herman Niemi, August Laine, Emma Pekkanen, J. Paakkari, Aaro Jalkanen, Henry Jalkanen, Johan Tammelin, Sulo Lanninen, Kreetta Aho.

Alma Kangas, Rauha Karala, E. Aaltonen, Arvo Henrikson, Antero Ahde, Antton Jäntti, Miina Niskanen, Hilma Niskanen, Ulvia Hautamäki, Matti Kotila, Hilma

Kotila, Ida Levander, Kalle Rousu, Rauha Kainu, Albert Haali, Johan Mustakangas, Ida Hänninen, A. Ikonen, A. Rajala, Johan Wiklund.

Johan Elo, Victor Laukka, Frank Juusteen, Wiljam Koski, Amanda Jäsberg, Justiina Hautamäki, Paulus Sausu, Tilda Pottala, E. J. Savolainen, Hj. Selin, Selma Kerttula, Kusti Helin, Kustaa Myllylä, Victor Dalberg, Jacob Brax, Jacob Pottala, Amalia Pottala, David Rantanen, Herman Salin, David Mykkänen.

Jaacob Rajala, Olga Petterson, Elina Laitinen, Wäinö Santröm, Elias Jäsberg, Hj. Laurila, Henry Ikonen, Juho Karvonen, Paavo Nousiainen, Ida Rajala, Johan J. Koski, Ines Silverberg, J. Ganth, Hilda Kangas, Kalle Tuomela, Matti Kiuru, David Hesselgren, Alex Svärde, Herman Saarlund, F. Rainio, Hulda Jäaskeläinen, Eva Niemi Olga Henrikson.

Hulda Wiita, Aliina Laakso, Sylvi Kotilainen, Olga Tamminen, Ruusa Tohver.

Smith Funeral Home, Inc.

Elden E. Bjurling
Steven A. Palmer
Directors

69 Vernon St., Gardner, MA
Tel.: 632-0377

Duo Karttunen-Hakkila in Sibelius Society program

NEW YORK, NY - The Sibelius Society will present a "Tribute to Jean Sibelius" celebrating Einojuhani Rautavaara's 60th Birthday, Joonas Kokkonen's 65th Birthday, and Leonard Bernstein's 70th Birthday on Saturday, December 3, 2:30 p.m. in the Bankers Trust Company Auditorium, Donnell Library Center, 20 West 53rd St. Admission is free.

This "Tribute" will feature a program of music by Wuorinen, Sibelius, Schumann and Brahms performed by Duo Karttunen-Hakkila.

Anssi Karttunen, cello, studied at the Sibelius Academy with Erkki Rautio and later in London with William Pleeth and Jacqueline du Pre. He also studied in Holland with Tibor de Machula.

Karttunen won the international Young Concert Artist Competition in England in 1980 and has since been performing with many orchestras and as a chamber musician in Europe and South America.

Tuija Hakkila, piano, studied at the Sibelius Academy with Liisa Pohjola and Eero Heinonen and in the Paris Conservatory with Jacques Rouvier and Theodore Paraskivesco.

She also studied with Gyorgy

Sebok, Claude Helffer and the fortepiano with Malcolm Bilson. She has performed as a soloist and chamber musician in Europe and the United States.

Karttunen and Hakkila have been playing together since 1976.

They have performed widely around Europe and won the Grand Prix and Gold Medal at the Festival International des Jeunes Solistes in Bordeaux in 1982. They made the World Premiere recordings of W. Lutoslawski's Grave and E. Denisov's Sonata.

They have given concerts in Finland and in Holland, France, Switzerland, Germany, Hungary, Iceland and the United States. They regularly performed in such European music festivals as the Edinburgh, Bremen Pro Musica Nova, and the Albert Schweitzer. They record for the Finnish Radio and Television, the BBC, the Dutch Radio, Radio France and Radio Bremen.

The organizer of this concert is Catherine Reiner. She is director of membership activities and member of the board of directors of the Sibelius Society.

The piece by Wuorinen on the program is Duuinsela; Cantique Op. 77/1 and Devotion Op. 77/2 are the Sibelius pieces.

LETTER TO THE EDITOR

Dear Editor:

My congratulations to your writer "Signe" who wrote so knowledgeably about the Finnish people on Cape Ann [Nov. 9]. As I read it over, I was very conscious of all the research that went into the final presentation of it - in fact, I recognized many of the sources.

Please convey my good wishes and I hope to see more of this writer's work. She (or he) weaves a grand story from facts but keeps its historic framework solidly correct.

I have been interested in Finnish people and their history here in Lanesville for many years. There is a chapter about them in my book published in 1981, *Hammers On Stone*, a history of the quarrying business on Cape Ann.

In the 1950s I think it was, we

formed a group calling themselves the Finnish Heritage Committee, coming into Fitchburg to buy food items, bakery specials and much from the gift shop in the old Co-op. I can still taste that coffee and nisu served upstairs.

We are now compiling a list of every man (or woman) who ever worked on granite here on Cape Ann, including those who worked in the offices - bookkeeping, timekeeping or drafting, for instance. Perhaps some of your readers would send names to me.

Keep up the good work!

Sincerely,
Barbara H. Erkkila
Granite Quarry Historian
P.O. Box 7096
Lanesville, MA 01930

Eino Friberg's translation of

THE KALEVALA
Epic of the Finnish People

Illustrated by Björn Landström
408 pages • 81 illustrations

Order from:

RAIVAAJA Publishing Company
P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420-0600

Price: \$45.00 plus \$2.50 for postage and handling
(Mass. residents add \$2.25 state sales tax)

View of the first Finnish settlers monument at Crozer Park, Chester, Penn., taken on July 9 during FinnFest '88 ceremonies.
Photo by Walter Nisula

Quincy's role in finishing Delaware monument

It may be of interest to remember that the Finnish monument in Chester, Pa., is made up of the following: the red granite die carved by Väinö Aaltonen was from the same quarries which produced granite for Napoleon's tomb in Paris; the black granite plinth under the die was quarried at Rautalampi; the large gray granite base, purchased by the American-Finnish Committee, was from the Rock of Ages quarry in Vermont and finished at the National Granite and Polishing Co.,

Quincy, Mass. (K. Wainö Fagerlund, prop.).

The granite steps to the monument and two polished Quincy granite benches were manufactured by Quincy companies owned by Finns.

These companies included Premier Granite and Polishing Co., Sampo Granite Co., and Memorial Granite Co.

A granite boulder to mark Mulikka Hill in Salem, N.J., which is the burial place of a first Finn to die in this country, was processed in Quincy by the Blue

Hill Granite Co. of August Hänninen.

The Premier Granite and Polishing Co. was owned and operated by the Jacob Niemi family.

The Sampo Granite Co. was owned by Andrew K. Nisula.

The Memorial Granite Co. was owned and operated by the Michael Seppälä family.

These businesses have long since terminated along with many others, and all quarries in Quincy. **Walter O. Nisula**
Quincy, Mass.

Loukinen videos available at Central Mass. Libraries

Two Finnish-American films, produced and directed by Professor Michael Loukinen of Northern Michigan University, are now available for loan on video-cassettes from the Fitchburg Public Library and from libraries throughout Central Massachusetts.

The award winning "Finnish American Lives", Loukinen's first film, documents the traditional Finnish American culture in the Upper Peninsula of Michigan.

It depicts six members of a three-generation farm household and shows how they work, celebrate and relate to one another.

Although set in Michigan, it illustrates the continuity of Finnish culture and generational change experienced by Finnish Americans in other parts of the United States as well.

"Finnish American Lives" received the Red Ribbon Award at the 1983 American Film Festival and was cited as Best Film

by the National Endowment for the Arts Media Panel.

Loukinen's second film "Tradition Bearers" provides an intimate view of Finnish American folk art and cultural history by examining the lives of four traditional artists. Featured in the film are a 97 year-old immigrant wood-worker, a 90 year-old immigrant weaver, an American-born storyteller, and a lumberjack/folk musician.

Both films have appeared on public television in various

parts of the country.

The Fitchburg Public Library obtained two copies of each film.

One copy is available from the open shelves of the Wallace Library.

The second copy is available for loan to the sixty-nine member libraries of Central Massachusetts Regional Library System from the Regional Audiovisual Department located in the basement of The Wallace Library.

The Finnish-American Heritage Society

presents

Finland's Independence Day Celebration and Program

Sunday, December 4, 1988 at 1 pm.

Sampo Hall, Canterbury, Conn.

- Free admission -

- Refreshments -

Followed by the FAHS Membership Christmas Party

Kalenteri

CALIFORNIA

Nov. 28 - All-Kilpinen program by George Buckbee, baritone, with Wolfgang Fetsch, pianist, 8:00 pm, Concert Hall, Sacramento State University, Sacramento.

Dec. 5 - All-Kilpinen program by George Buckbee, baritone, with Wolfgang Fetsch, pianist, 8:15 pm, Recital Hall, University of the Pacific, Stockton.

CONNECTICUT

Dec. 1 - Finnish-American Heritage Society meeting, 7:30 pm, Sampo Hall, Canterbury.

Dec. 3 - Lodge 205 Order of Runeberg celebrates the coming holidays with a potluck supper, 6:30 pm, Christ Lutheran, 600 Shepard Ave., Hamden. Bring an ethnic dish to serve six or more. RSVP by Dec. 1: Brenda Nousiainen (203) 272-0502

- Hannu Mäkipuro's Benefit Concert for the Windham High School music department, 7 pm, Nasin Auditorium, Willimantic High School, High St., Willimantic.

Dec. 4 - The Finnish-American Heritage Society presents Finland's Independence Day Celebration, 1 pm, Sampo Hall, Rt. 169, Canterbury. Free admission. Followed by the FAHS Christmas Party.

Dec. 5 - Aura Seura meeting, 7:30 pm, Aura Hall, Voluntown.

Dec. 18 - Aura Seura's Annual Christmas Party & Program, 4 pm, Aura Hall, Voluntown. Free admission - everyone is welcome.

MAINE

Dec. 11 - Finnish American Heritage Society of Maine monthly meeting, 2 pm, Congregational Church, South Paris. Christmas program of songs, readings.

MASSACHUSETTS

Nov. 27 - Finlandia Foundation Boston Chapter Pikkujoulujuhla with Revontulet Folk Dance group, 3 pm, Mt. Calvary Lutheran Church, Route 111, Acton. Dinner reservations are sold out.

Nov. 28 - Finnish Memorial Library open, 7:30-9:30 pm, Finnish Cultural Center, Hammond Building, Fitchburg State College, Fitchburg.

Nov. 29 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm Fellowship Hall, Elm St. Congregational Church, 264 Elm St., Fitchburg.

Dec. 3 - Ladies of Kaleva Bake Sale 10 am-12 noon, Kaleva Koti, 107 Mechanic St., Fitchburg, featuring coffeebread.

- Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Scott Rd., Fitchburg. Music by Dori Wells Duo.

Dec. 5 - Finnish Memorial Library open, 7:30-9:30 pm, Finnish Cultural Center, Fitchburg, State College Fitchburg.

Dec. 6 - Finnish Golden Age Club meeting, 2 pm, Elm St. Congregational Church, Fitchburg.

Dec. 10 - Dance, 8 pm-midnight, Saima Park, Fitchburg. Music by Hi-Lites.

Dec. 11 - Finnish American Club of Saima Christmas Party, Saima Park, Fitchburg. Potluck dinner at 1 pm. All welcome - bring a dish for the table.

MICHIGAN

Dec. 4 - Finnish Independence Day program, 3 pm, Finnish Center, 35200 W. Eight Mile Rd., Farmington Hills. Speaker: Kauko K. Mäkinen.

Dec. 6 - Finnish Center Association Annual Christmas dinner party, Finnish Center, Farmington Hills. Reservations: 478-0047 or 478-6939.

Dec. 10 - Children's Christmas Party, 2 pm, Finnish Center, Farmington Hills.

- Puurojuhla Dance, 8 pm-midnight, Finnish Center, Farmington Hills. Music by Sisu Orkesteri.

Dec. 11 - Christmas Brunch, 11:30-1:30, Finnish Center, Farmington Hills.

- Pikkujoulu program, 2 pm, Finnish Center, Farmington Hills.

Dec. 15 - Finn Club Meeting, 2 pm, Finnish Center, Farmington Hills.

Dec. 16 - Scandinavian Businessmen's Lutfish luncheon, Lounge, Finnish Center, Farmington Hills. Contact Harri Virjo (437-9689) for more info.

Dec. 28 - Tampereen Työvänteatteri's production of "Tukkijoulo" (The Lumberjacks), 7:30, Holiday Inn, 6 Mile Rd. & Newburgh, off I-275. Sponsored by the Finnish Center Association. Contact the Center for reservations.

MINNESOTA

Dec. 9 - Finnish American Cultural Activities, Inc., present a "Christmas in Karelia", 6 pm, International Institute 1694 Como Ave., St. Paul. A traditional holiday dinner, Karelian customs and songs, joulupukki, and gifts. Dinner reservations by Dec. 1 to Barbara Nelson, 3533 46th Ave. S. Minneapolis, MN 55406.

NEW YORK

Dec. 3 - Tribute to Jean Sibelius, 2:30 pm, Donnell Library Center, Bankers Trust Company Auditorium, 20 West 53rd St., New York. Presented by The Sibelius Society in celebration of Einojuhani Rautavaara's 60th Birthday, Joonas Kokkonen's 65th birthday and Leonard Bernstein's 70th birthday. Performance of works by Wuorinen, Sibelius, Schumann, and Brahms by Duo Karttunen-Hakkila.

- Lucia Fest, 7 pm-?, Imatra Hall, 740-40th St., Brooklyn. Admission includes sandwiches, cake and coffee. Sponsored by Children's Club Lucia. Dancing to Artie Carlson.

Dec. 11 - Christmas party, 3 pm, Imatra Hall, Brooklyn.

All programs subject to change

Finland's Lutheran Church as a bridge builder between East and West

by Paavo Kortekangas
Bishop of Tampere

The Bishop of the Synod of Tampere Paavo Kortekangas recently visited Massachusetts.

On October 19 he spoke at a dinner held in his honor by Consul Leonard Kopelman at Boston's St. Botolph Club.

The following afternoon he made an informal visit to the Messiah Lutheran Church in Fitchburg.

What follows is the complete text of the Bishop's prepared address from which he read excerpts at the dinner in Boston.

- continued from last week -

For a long time, the Lutheran Church of Finland has had special ties with Hungary. Our languages are related, even though we do not understand each other.

Ever since the 1920's, there has been a continuing student exchange program between Hungarian and Finnish theologians. It has continued even after the wars, although irregularly at times.

About ten years ago, the connections between our Churches again strengthened.

It became possible then to openly solve difficulties resulting from Hungary's political history, which had also affected the Church, and to bring the old, the young, and those with differing opinions as well, into cooperation.

The influence of the late Zoltan Kaldyn, the former president of the Lutheran World Federation was decidedly favorable.

Ties with the Lutheran Churches in East Germany, Czechoslovakia, Romania are very strong. This is apparent first and foremost in the large number of Church representatives, above all pastors, who have for a long time been invited from Eastern European countries to vacation in Finland.

This has also been influenced by certain dependable connections on a political level.

When working in international

organizations, we strive as bridge builders, expressly towards objectivity, caution, openness, and trust.

In the Lutheran World Federation, the World Council of Churches, the Conference of European Churches, and as members of certain other international organizations, we strive to influence actively, yet always pertinently, to avoid both extremist positions of one side or another, and one-sidedness in general, but at the same time we work actively to build unity.

We don't want to scheme behind people's backs, but have faith that honesty is the best policy.

Even in difficult times, we have relied on the fact that the leaders and members of Churches, even in Eastern Europe, are Church people and not politicians.

We have not always understood the decisions of some Church leaders, but incorrect decisions tend to correct themselves in due time.

selves in due time.

We have also strived in international relations to build bridges, and not walls. This is our way - and now it feels that it may have been the right way.

We cannot boast that we have always been able to make the right decisions.

We thank God that we have been given certain particular opportunities for bridge building, and also that we have had those talented political leaders and also talented Church leaders, who have consistently performed this construction work.

Traffic on the Completed Bridge

The Lutheran Church of Finland is, internationally speaking, a small Church, but it is a relatively large Lutheran Church.

As I have here spoken of our endeavours, I have by no means implied that we are somehow unique or that our contribution is decisive.

It is useless to exaggerate that contribution. Nor should it be underestimated, either.

We live in one of the remote corners of the world, one that is easily forgotten. It would also be easy to hide in our nook.

I hope, and am sure, that the Lutheran Church of Finland has not wanted to isolate itself, or to hide, to withdraw timidly into seclusion, but has calmly and firmly followed a slow and what sometimes may have appeared passive course. It has nevertheless acted consistently.

Now there appears to be a great deal of traffic on the completed bridge.

Connections to the west have always been good. Influences from the west arrive quickly - perhaps too quickly - and certain lifestyles are accepted uncritically.

Now our eyes are directed more than before towards the south, and questions of the young Churches there concern us.

My job today has not, how-

ever, been to speak of the bridge between the north and south, but only of the bridge that one small Church has built between the east and the west.

The fact that we have now gotten right down to the congregational level in the relations to the east - for example into personal meetings with ordinary people and Christians, is perhaps the cause of greatest joy.

It often is the case that ecumenism and other ties are successful at the level of the Church leaders, but are unfamiliar to ordinary people.

We hope that this will be corrected in the future.

Here on the new continent, I have just tried to shed a little light on our situation as a Church, lying in the space between the east and the west. It is not always easy to be in that space.

This space can be either a gap or a bridge. We in Finland, hope to be a bridge, both as a people and as a Church. The End

Facts on Finland's Lutheran Church today

In today's current affairs program we can say that church attendance in Finland last year increased in rural areas while it decreased in cities.

Also, in considering facts and figures, we can bear in mind that congregations had a tax income of 2.5 billion marks (\$580,000,000).

There was a clear drop in the percentage of those attending week-day services in rural areas and the opposite held true in urban areas.

However, according to last year's figures, more urban adults participated in Bible study and prayer groups.

3.5 percent attended week-day worship services last year in rural areas, an increase of 0.1 percent over the previous year. Corresponding figures for urban areas were 2 percent, compared to last year's 2.1.

If various special worship services are included, 3.6 percent of the Finnish membership

went to church on a weekly basis.

There was a noticeable increase in week-day activities.

Afternoon activities designed for children grew by 10 percent. However, Sunday School attendance and participation in pre-teen group activities showed a drop.

All in all, almost 350,000 children were involved weekly, served by various youth-oriented groups. Almost 95 percent of all 15-year-olds, a figure greater than church membership in Finland, completed confirmation studies.

Income of Finnish Lutheran Church congregations last year reached 2.5 billion marks. This represents a 11 percent increase, which director Pertti Mäkeläinen considers a normal growth.

The common tax share was 9 percent, or almost 230,000,000 marks. The tax rate has increased from 2.27 pennies to

2.28. These statistics appear in the financial report of the governing body of the Lutheran Church in its 598 congregational financial condition statement.

Tax income is insufficient to cover major expenses, notes director Mäkeläinen. Congregations are forced to seek other sources of income.

Among others, there are loans, fees and compensation, rent, income from forests and the sale of assets.

Indications are that tax income covers about 75 percent of all congregation expenses. Mäkeläinen also calls attention to the fact that personnel expenses account for a good half of major expenditures.

Two representatives from each congregation were summoned to Turku on October 14-16 to take part in "Deacon Days", the theme being "the member as a deacon". Emphasis of the deacon-theme is on

every man's closeness in responsibility and methods of realization.

It is thought that the 1,200-strong gathering of deacons will ponder how to channel their efforts into a consideration, among others, of "Why didn't anyone know how to help in time?"

Also under discussion will be pressure on youth in the work place, being unemployed, volunteering encouragement to serve near ones and the type or form of obligatory service to the congregation.

The Lutheran Church's "Deacon Days" are held every four years.

Toivo Lämsä from Holden, MA, taped and translated this Finnish radio program for Rai-vaaja readers. The program can be heard Saturdays at 8:50 E.S.T., 12:50 universal time, in the North American service of the Finnish Broadcasting Company. A devotional follows.

Suomi reviews plans for FinnFest '90

HANCOCK, MICH. - Tentative plans for FinnFest USA, 1990, were reviewed in late July by the Finnish Council in America, Suomi College's advisory body on Finnish matters.

Suomi President Ralph Jalkanen unveiled a preliminary program for the council. It focuses on the overall festival theme of "Finnish Folk Life in America."

Presentations include: Finnish language in America, music of the Finnish hall, rites of passage, building traditions among Finns, Finnish humor, human providence in life and literature, Finn towns in the U.S., a Finnish Christmas, folk healing, Finnish-American landscape, occupations and worship among Finns, women's

work traditions, athletics and the Finnish halls, occupations and socialism, choral traditions, Finnish religious affiliations, guilt in Finnish-American life, and women in church life.

In addition, several banquets are planned, plus the traditional features of FinnFest, such as a marketplace, exhibits, and food demonstrations.

This year's FinnFest was in Newark, DE, site of the 350-year-old first Finnish and Swedish colonies in America.

FinnFest '89 will be in Seattle, WA.

FinnFest '90 at Suomi will run from July 26-29. It will be the second time Suomi hosts FinnFest. The last time was in 1985.

The Bridge

BOOK REVIEW

A special and very warm welcome is here extended to the new and beautifully illustrated edition of *The Kalevala*.

Subtitled *Epic of the Finnish People*, the book features a new translation, and a very excellent one, by Eino Friberg published in Helsinki by the Otava Publishing Company Ltd.

Eschewing the slavish adherence to rhythm of the trochaic tetrameter, used for instance in the translation by William F. Kirby, Mr. Friberg presents us with a more readable and flexible language, perhaps even closer to the Finnish original than other English translations.

The translation is indeed a work of art, as well as scholarship, immediately taking its place in the front rank of the four complete translations ever made into English of the epic and even among the 34 other

languages in which it has been translated.

Originally existing only as Finnish folksong, the verses, or runos, of the *Kalevala* were first written down by Elias Lönnrot, a philologist, in the 1830s and 1840s; the songs immediately became very popular and helped to create a feeling of national identity in a people who had been subjects of the Swedish crown for centuries and at the time had the Russian Czar as head of state.

Verses about the exploits of the heroes, Väinämöinen and Lemminkäinen, may be said to be on everyone's lips in the poem's country of origin; Jean Sibelius composed tone-poems about incidents in the *Kalevala*, and the great painter Akseli Gallen-Kallela achieved fame through his *Kalevala*-inspired paintings.

Friberg's Kalevala

To order this book, see ad on page 8

The English translations have also been instrumental in making American readers interested in the *Kalevala*, in Finland, and its literature, and there is no doubt that the present translation will add very considerably to that interest in this country.

The book, a splendid example of the bookmaking art, and is made especially attractive by the great number of color illustrations by the well-known Björn Landström.

There is also an admirable introduction by Professor George C. Schofield of Yale University.

Mr. Eino Friberg is a former Minister in the Unitarian-Universalist Church and is also author of plays and translator of poems and prose from the Finnish.

Scandinavian-American Bulletin
September 1988

Around the Market

Many newspapers feature a column which shows what people in the streets are thinking about various issues of the day.

Here we present, with translation, the *Demari*'s version of "the man in the street". It gives us a chance to find out what people of today's Finland are like.

Mikä viehättää vastakkaisessa sukupuolella?

What's attractive in the opposite sex?

Jokke Silvennoinen

- Se toosa kai.
- The face, I guess.

Marjatta Alahukka

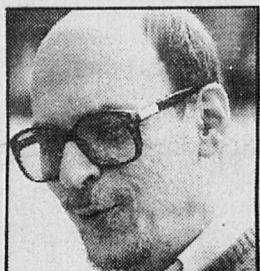
- Luotettavuus. Olen jo siinä iässä, että se, mitä on nahan sisällä on on tärkeämpää kuin se mitä nahan päällä on.
- Trustworthiness. I'm in the age when what's under the skin is more important than what's on top of the skin.

Suve Pääsukene

- Älykkyys tulee ensimmäisenä mieleeni. Ja huumorintaju.

- Intelligence is the first thing that comes to my mind. And sense of humor.

Pekka Gronow

- Älykkyys.
- Intelligence.

Niilo Johansson

- Se pieni ero ja sielun silmät.

- That small difference and the eyes of the soul.

Outo tauti lapsissa Ukrainassa

Monilta Tshernovtsin kaupungissa Ukrainassa asuivilta lapsilta ovat lähteneet hiukset oudon sairauden vuoksi.

Lääkärit kiistävät yhteyden Tshernobylin ydinvoimalassa tapahtuneeseen onnettomuuteen. Ydinvoimala sijaitsee 450 km:n päässä.

Tshernovtsin johtava terveysviranomainen I. Penishkevitch sanoi Ukrainan Pravda-lehdessä julkaistussa haastattelussa, että sairaalaan tulee joka päivä kaksi kolme lasta, joilta on lähtenyt hiuksia ja joilla on hermostohäiriöitä. Penishkevitch sanoo, että tällaisia tapauksia on 82, ja heidän joukossaan on kaikenikäisiä pikkulapsista 15-vuotiaihin. Paikallisen väestön keskuudessa asia on aiheuttanut pakokauhua.

Penishkevitchin mukaan lähdön aiheuttaja vaikuttaa olevan kemiallinen tekijä. - Voin sanoa esimerkiksi, että säteily tai kasvimyrykky voidaan sulkea pois mahdollisena aiheuttajana, hän sanoo lehti-kirjoituksessa.

Moskovassa on uutta ja vanhaa rinnakkain.

Palvelu parantumassa

Turistin rahoille tarjotaan vastinetta

Pitkään matkanjohtajana toiminut Anneli Palokangas sanoo perestroikan näkyvän Neuvostoliiton matkailussa. Byrokratia on vähentynyt, ja turistin rahoille pyritään tarjoamaan todella vastinetta.

- Se näkyy ihan käytännön tasolla. Opastan etupäässä ulkomaalaisia ryhmiä Neuvostoliittoon ja esimerkiksi viime kesänä eräs passinsa kotiin unohtanut pääsi rajojen yli, pelkällä passin kopiolla, Anneli Palokangas sanoo. Hän luettelee käytännön esimerkkejä parantuneesta palvelutasosta. Ja samaan hengenvetoon toteaa sen, että Neuvostoliitossa on selvästi herännyt halu parantaa palveluja.

Heillä on paljon uusia ideoita, joita selvitetään koko ajan. Toki byrokratiaa on vielä olemassa, asiat etenevät hitaasti, mutta asenteet ovat selvästi muuttuneet.

Anneli Palokangas toimii free-lance matkanjohtajana. Nyt hän on tehnyt tätä työtä yli kuusi vuotta. Aikaisempaa kokemusta ennen avioliittoa ja lapsia on saman verran.

- Matkailu on ala, joka vie mukanaan. Pidän tästä työstä, palveluammatti sopii minulle. Tykkään siitä, että voin auttaa ihmisiä. Jostyö rupeaa kyllästyttämään, lopetan.

Anneli Palokangas sanoo vuodessa kertyvän nykytallalla 120-150 matkapäivää.

- Opastan pääasiassa ulkomaalaisia ryhmiä. Kieleni ovat ruotsi, saksa, englanti ja venäjä. Olen aikaisemmin ollut kohdeoppaanakin, mutta nyt nämä keikat sopivat paremmin.

Anneli Palokangas sanoo suomalaisten ja ulkomaalaisten ryhmien välillä olevan ainakin sen eron, että suomalaiset tietävät huomattavasti enemmän Neuvostoliitosta.

- Ja ovat vähemmän ennakkoluuloisia. On uskomatonta, mitkä mielikuvat maailmalla vielä elävät. Ryhmässäni on jopa ollut mies, joka vakaasti uskoi, että Neuvostoliitossa lukitaan turistiksi illalla kymmeneltä huoneisiinsa. Ja aina näille oletuksille löytyy jonkun Neuvostoliitossa käyneen tuttavallisen omakohtainen kokemus.

Ulla Turunen
(Demari)

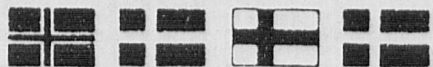
COME AND SEE US

GOD JUL

"THE BEST OF SCANDINAVIA"

Cordially Invites You
to Attend Our
Christmas Open House

November 25 thru December 24
Come experience the Beauty
and Uniqueness of true
Scandinavian Spirit
35% OFF
ALL FURNITURE

Authentic Furniture & Gifts

From: Denmark, Finland, Norway & Sweden

DJ Square
Rte 101A
Merrimack, NH 03054
(603) 880-7235

Gateway Place
342 Main St./Barnstable Rd.
Hyannis, MA 02601
(508) 790-1772

Join ten-year Spanish residents and teachers, Cal and Marja, on exciting tours of Spain filled with fun, good food, 2000 years of history and art, flamenco and bargain shopping in Madrid, Sevilla and Costa del Sol. Meet Finns in Spain. Stay in first class hotels. Scheduled flights. For information about February, spring and summer trips, call 508-441-2523 or send the coupon to:

Name _____ Tel. _____
Street _____
City _____ State _____ Zip _____

Matkusta 10 vuotta Espanjassa asuneiden opettajien Kalen ja Marjan kanssa Madridiin ja Costa del Solille. Nauti hauska loma suomalaisseurassa hyvän ruuan parissa katsellen flamencoa ja tehden edullisia ostoksia. Ensimmäisen luokan hotellit. Reittilennot. Tiedustele helmikuun, kevään ja kesän matkoista soittaen numeroon 508-441-2523 tai lähetä oheinen kuponki osoitteella:

Tulevia tilaisuuksia

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontuu tiistaisin klo 2 ip. Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg. Kaikki tervetulleita!

★

Leivonnaismyyjäiset lauantaina, jouluk. 3. p:nä klo 10-12 aam. Kaleva Kodissa, 107 Mechanic St., Fitchburg. Kahvileipää ja muita herkkuja. Sponsori Kalevan Naiset. Kaikki tervetulleita!

Raha ei riittänyt

Maailman toiseksi suurin timantti, ja suurin joka koskaan on tarjottu myytäväksi huutokaupalla, on vedetty pois myynnistä, kun siitä ei tarjottu riittävän korkeata hintaa.

Chirstien huutokauppa-marissa New Yorkissa tarjolla olleesta 407,48 karaatin virheettömästä timantista ehdittiin tarjota 13,2 miljoonaa dollaria ennen kuin se vedettiin myynnistä.

Zale-korporaatio sekä jalovikauppiaat Louis Click ja Marvin Samuels omistavat timantin. Korkeimman tarjouksen teki geneveläinen jalovikauppias Theodore Horowitz.

Timantti löydettiin salassa pidetystä paikasta, luultavasti Etelä-Afrikasta 1985. Sen alkuperäinen paino oli 890 karaattia. Hiomiseen kului kolme vuotta. Vain Englannin kruununjalokiviin kuuluva 530,2:n karaatin kokoinen Culinan-timantti on sitä suurempi.

Suomalainen Kultaisen län Kerho kokoontui tiistaina, marrask. 15. p:nä Elm St. Lähetyskirkon seurakuntasalissa, 264 Elm St., Fitchburg.

Presidentti Anton Nopasen tervetuliaistovotusten jälkeen kerholaiset lauloivat "America" ja "Maamme laulun" Neima Johnsonin säestäessä pianolla.

Vieras Lillian Thiel sai lämpimän vastaanoton.

Sihteeri Irene Vilakari luki edellisen kokouksen pöytäkirjan, mikä hyväksyttiin yksimielisesti.

Aili Johnson ja Miriam Orava kertoivat käyneensä katsomassa Hillcrest hoitokodissa olevaa Rauha Lassilaa. Aili Aaltonen vieraili leikkauksesta toipuvan Lillian Salthen luona.

"Happy Birthday" laulettiin

viikon syntymäpäiväsankareille Armas Äijälälle ja Hilma Leppäselälle, jotka lahjoittivat myös \$10.00 merkkipäivien kunniaksi.

Suurkiitokset myös seuraaville henkilöille, jotka toivat tuomisia kahvipöytään: Elma Kultti - kinkku-, muna- ja silli-voileipiä; Ethel Anttonen - karpalokakku; Martta Toropainen - munavoileipiä; Henni Lappalainen - banaanikakku, kahvia ja tonnikalavoileipiä; Esther Karhunen - kahvia; Antti Nopanen - sokeria; Aili Berkiö - munavoileipiä ja Lula Björbacka - pannukakku ja tiskipyyhkeitä.

Päätettiin laittaa tavonomainen joululaulu Raivajaan.

Koska Vieno Rantala on lomalemassa Floridassa, Mr. Nopanen esitteli Waino Ber-

kiön, joka viihdytti ripeällä haurimusiikilla.

Alma Duley kertoi hupaisia kertomuksia. Lauri Anttila luki vitsikkään tarinan ja lauloi myös hupaisan laulun.

Miss Vilakari, Mrs. Johnsonin säestyksellä, lauloi useita kauniita sävelmiä, minkä jälkeen Andrew Ahlfors kertoi koko joukon vitsejä.

Ohjelma päättyi Mr. Nopasen yksinlaulun ja yhteislauluhetken merkeissä Mrs. Johnsonin toimiessa jälleen säestäjänä.

Sitten saatiinkin nauttia kahvipöydän herkuista, joita tarjoilivat Ethel Anttonen, Henni Lappalainen, Martta Toropainen, Esther Karhunen ja Elma Kultti.

Ensi viikolla taas tavataan kello 2 iltapäivällä!

Poika, lokak. 24, 1988 Mr. ja Mrs. William Ashtonille (Sirkku Eskelinen), 5 Gibson Street, Leominster, MA.

★

Tyttö, marrask. 2, 1988, Mr. ja Mrs. Seth D. Aholle (Marlene E. Matson), Spindle Back Lane, New Ipswich, NH.

★

Poika, marrask. 5, 1988, Mr. ja Mrs. Harry D. Parvaiselle (Susan E. Kiuru), 7 Fred Smith Road, Westminster, MA.

Uutispaloja

Fitchburgin koululaitos on pyytänyt kaupungin valtuustolta \$300,000 lisävaroja tämän vuoden budjettiinsa selviytyäkseen ennalta odotettua suuremman oppilasmäärän synnyttämistä lisäkustannuksista.

Asia joutuu nyt valtuuston finanssikomitean käsiteltäväksi.

Koulujen ylitarkastaja Philip M. Fallon sanoi alunperin pyytäneensä \$363,000 lisävaroja, mutta pormestari Jeffrey A. Bean sanoi kaupungilla olevan varaa vain \$300,000:teen.

Fallon sanoi varoja käytettävän uusien opettajien ja hallintovirkailijoiden pestamiin.

★

Fitchburgin taidemuseon äskettäin järjestämä muotinäytös sai erittäin suopean vastaanoton. Järjestelijät, mannekiinit ja katsojat kaikki yksimielisesti sanoivat tilaisuuden olleen erittäin onnistuneen.

Kuudentoista mannekiinin joukossa oli myös suomalais-amerikkalainen Irene Vilakari, joka viereisessä kuvassa esittelee yhtä monista juhlapuvuista.

Irene Vilakari

Kirkollisia

Bethel-Seurakunta

Suomenkielinen radiohartaushyväytiset lähetetään joka sunnuntiaaamu asemalta WEIM 1280 Fitchburg klo 8:45.

Yleinen (suomenkielinen) jumalanpalvelus pidetään sunnuntaina klo 2 ip. Elm Street Lähetyskirkossa, 264 Elm St., Fitchburg.

Seurakunnan pastorina toimii Taimo Majalahti, puh. 345-4264.

Erikoistilaisuuksista ilmoitetaan tarvittaessa.

Elm St. Lähetysseurakunta

Sunnuntaina, marrask. 27 p., klo 8:30 aam. radiohartaushyväytiset asemalta WEIM 1280 Fitchburg. Jumalanpalvelus klo 9:30 aam. pastori George L. Cory saarnaa. Klo 10:30 kahvi- ja mehutarjoilu. Klo 10:45 ap. Pyhäkoulu kaikenikäisille.

Tiistaina, marrask. 29 p., 7:00 ill. aikuisten kuorohartaushyväytiset. Klo 7:30 viikkoillan hartaustilaisuus.

Suomenkielinen puhelinhartaushyväytiset vuorokauden aikoina numerosta: (508)-343-8118. Evankelista Kerttu Kopsala.

Messiah Luterilainen seurakunta

Keskiviikkona, marrask. 23 p., klo 7:30 ill. Englanninkielinen Kiitospäivän jumalanpalvelus.

Sunnuntaina, marrask. 27 p., klo 7:45 aam. Suomenkielinen luterilainen tunti WCMX, 1000 am. Klo 9:00 aam. Ruokous hetki. Klo 9:15 aam. Sunnuntai koulu ja Raamattu luokka. Klo 9:30 Korkeakoululaisten Raamattu luokka. Klo 10:30 Englanninkielinen jumalanpalvelus. Klo 1-3 ip. Nuoret kokoontuvat kirkolla.

Keskiviikkona, marrask. 30 p., Alkaa Adventti-ajan englannink. jumalanpalvelukset klo 7:30 ill.

Huom! Sunnuntaina, jouluk. 4 p., klo 4 ip. Suomen kielen Naistenliiton "pikkujoulujuhla". Kaikki tervetulleita!

Troy, N.H.

Lauantaina, jouluk. 3 päivän iltana klo 7, on vuotuinen joulujuhla Trinitarian Congregational kirkossa.

Pastori Keijo I. Aho tulee saarnaamaan joulun suurta ilosanomaa, joululauluja lauletaan, joulukokkeja nautitaan ja joulutervehdyksiä saamme lausua ja vastaanottaa.

Tahdomme kutsua kaikkia suomalaisia laajalta alueelta kokoontumaan tähän tuttuun paikkaan joulun rauhaa ja iloa nauttimaan!

H.T.H.

JOYCE I. HANNULA CFP

Personal Financial Planner

79 East Rd. P.O. Box 500
Westminster, MA 01473

874-0629 or 832-6368

Leivonnaismyyjäiset

Lauantaina, jouluk. 3. p:nä klo 10 - 12 aamupäivällä

Kaleva Koti
107 Mechanic St., Fitchburg,

Kahvileipää ja muita herkkuja
Tulot Kalevan Naisten hyväksi

Henry J. LeBlanc Insurance Agency, Inc.

Täydellinen vakuutuspalvelu
KIINTEISTÖ - IRTAIMISTO
KODINOMISTAJIEN

AUTO - PALO - HENKIVAKUUTUKSIA

376 Summer St.
Fitchburg, MA
Puh. 343-4853
Eino E. Niinimäki

71 Main St.
Westminster, MA
Puh. 874-5323
Glenn E. Niinimäki
Kevin D. Nivala

SUOMEA PUHUVIA VIRKAILIJOITA

LYDON & HAASE CO.

209 Fulton St., Norwood, Mass. 02062 Ph. 769-0719

KAIKENLAISIA PUTKITÖITÄ ja LÄMMITYSLAITTEITA

Kylpyhuoneita ja keittiöitä uudistetaan - Talouskoneita, Amana jääkaappeja ja pakastimia, Kitchenaid astianpesukoneita

Kaikenlaisia vakuutuksia... Puhutaan Suomea

NIEMI
INSURANCE
AGENCY, INC.

135 Main Street, P.O. Box 449
Välitetään myös kiinteistöjä

Westminster, MA
Puhelin 874-2921

Järjestämme matkoja
Floridaan ja
Suomeen ja
minne tahansa maailmassa

Puhumme suomea

GIT MATKATOIMISTO

69 Main St. Leominster
Puh. 537-4536

Yhtä sun toista...

Eilen tuli kuluneeksi 25 vuotta presidentti John F. Kennedyn kuolemasta. Lähes jokaisella amerikkalaisella, joka vain on tarpeeksi vanha muistamaan, on tuo päivä jäänyt mieleen ikuisiksi ajoiksi.

Itse olin silloin 15-vuotias koulutytö Suomessa. Ja vaikka Kennedy ei ollut minun presidenttini, tieto hänen kuolemastaan oli kova isku.

Aikaeron johdosta Suomessa oli jo perjantai-iltana tuona kohtalokkaana marraskuun 22. p:nä hetkenä.

Joka toinen perjantai-iltana klo yhdeksältä tuli radiosta suosikkiohjelmani "Kymmenen kärjessä". Ohjelmassa nuoret eri puolilla Suomea äänestivät kymmenen viikon iskelmä paremmuusjärjestykseen. Sitä voisi verrata Yhdysvaltain "Top ten" listaan.

Ohjelma oli päässyt vasta alkuun, kun uutistoimittaja keskeytti sen ilmoittamalla presidentti Kennedyn murhasta.

Tieto iski shokin tavalla. Muistan katsoneeni sohvalta istuvaa isääni ikään kuin odottaen hänen kertovan, että asia ei ole näin.

Hän oli kuitenkin yhtä järkyttynyt kuin minäkin. Hetken katsoimme toisiamme, sitten minä purskahdin itkuun ja kyynelät täyttivät isänikin silmät.

Enhän minä siinä iässä vielä pahemmin seurannut politiikkaa tai maailman tapahtumia, mutta John Kennedyn elämää olin toki seurannut. Hän oli ensimmäinen USA:n presidentti, josta olin tietoinen.

"Kymmenen kärjessä" loppui siihen ja loppuillan radiosta tuli klassillista musiikkia. Ja vaikkei se ollut musiikkia, mitä yleensä kuuntelin, se tuntui sopivan rahoittavalta sillä hetkellä.

Muistan miten seuraavana aamuna keskustelimme tapauksesta koulussa. Monet olivat kokeneet sen samantyyppisenä shokkina kuin minäkin. Emme osanneet uskoa tapahtumaa todeksi.

Yhtä äkkiä luokkaan astui eräs ystäväni tuohtuneena alkaen pauhata miten kamalaa oli, kun keskeyttivät illalla "Kymmenen kärjessä" ja alkoivat soittaa jotain tyhmää klassillista musiikkia ihan sen takia vain, että joku presidentti oli kuollut.

Olin kauhuissani. En ollut uskoa korviani. Miten joku ihminen saattoi olla noin itsekeskeinen ja tunteeton? Miten hän voi ajatella vain omaa itseään? Eikö hän todellakaan ymmärrä, että meillä on edessämme vielä monet muut kymmenen kärjessä, mutta se yksi ja ainoa John F. Kennedy on mennyt ikuisiksi ajoiksi.

Siitä päivästä lähtien aloin katsella kyseistä ystäväni uusin silmin. Ja ihmeekseni huomasin samanlaisen välinpitämättömyyden ja itsekeskeytyksen toistuvan kerta toisensa jälkeen. Sitä oli melko varmasti tapahtunut aikaisemminkin, mutta en ollut sattunut huomaamaan.

Pikku hiljaa ystävytemme laimeni ja lopulta katosi kokonaan. John F. Kennedyn kuolema sai minut tarkastelemaan ystäväni uudessa valossa. Se valo ei ollut imartelevaa...

Baglady

Hirvet vaihtavat paikkaa ahkerasti

Suomen hirvet liikkuvat juuri nyt tavallista ahkerammin. Ne liikkuvat laajoilla alueille ja metsästys saa lisäksi hirvet vaihtamaan paikkaa. Kun vielä naarashirvellä on usein mukanaan edellisen kevään vasat, voi tieliikenteessä olla useampikin hirvi liikkeellä.

Hirvivaara vähenee, kun maahan saadaan runsas lumipeite. Tällöin hirvet asettuvat paikoilleen ja liikkuvat vähemmän raskaan lumen takia. Keväällä on taas hirvien keskuudessa liikettä, kun vanhat vasat ajetaan pois ja ne etsivät omaa reviiriään ja tällöin myös vaarantavat tieliikennettä syksyiseen tapaan. Kesällä hirvet hakeutuvat peltoaukeilla ja pysyttelevät lähes paikoillaan. Tosin silloinkin aamuisin ja iltamyöhällä.

Suomessa tapahtuu vuosittain yli 2,000 hirvionnettomuutta. Niissä kuolee 3-7 henkilöä ja loukkaantuu yli 200 henkilöä. Teille asetetut hirvivaarasta kertovat varoitusmerkit olisi syytä ottaa huomioon, sillä ne asennetaan paikoilleen yleensä paik-

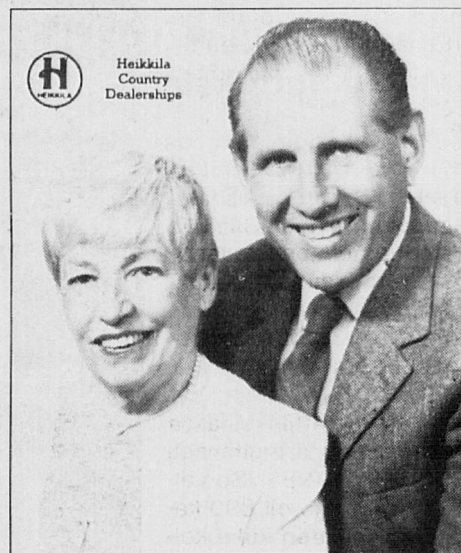
Hirvet liikkuvat lumen tulon saakka ahkerasti ja aiheuttavat vaaraa tieliikenteelle. Kun naarashirvellä on usein vielä vasat mukanaan, moninkeräistuu vaara.

kallisten asukkaiden ja metsästäjien neuvon mukaan ja ne osoittavat hirvien usein käyttämät kulkuväylät, jotka tosin saattavat vaihdella pal-

jonkin merkkien osoittamista alueista.

Tiellä on hirvi pyrittävä ohittamaan takaa, koska eläin harvoin kääntyy tiellä takaisin.

Visit a Heikkila Country Dealership for New England's Lowest Prices!

Alice and Eugene Heikkila

You Pay Less Because Our Country Costs are Less:

OVER 600 NEW AND USED CARS AND TRUCKS AVAILABLE

Sales • Leasing • Rentals • Financing • Top Trade Allowances • Factory-Trained Service

LUNENBURG FORD

39 Mass. Ave.—Rte. 2A—Lunenburg
345-1011

LUNENBURG ISUZU

39 Mass. Ave.—Rte. 2A—Lunenburg
345-1011

YUGO

LUNENBURG YUGO

AND FORD USED CAR ANNEX
525 John Fitch Hwy., Fitchburg • 345-2508

YUGO

NORTH-END SUBARU/MAZDA

SUBARU

Rte. 13, Lunenburg
582-4911

MAZDA

NORTH-END USED CAR CENTER

Jct. of Rte. 13 and Rte. 2A, Lunenburg
345-1363

HUHTALA OIL CO.

MAIN STREET, EAST TEMPLETON

Low competitive prices

FUEL OIL

CASH ON DELIVERY

or within 10 Days

with established credit

MINIMUM 150 GALLONS

FULL SERVICE
632-1221

CASH ON DELIVERY
632-1226

24-HOUR
BURNER SERVICE
Dependability for over
10 YEARS

Our 3rd Generation
LOCALLY OWNED

Automatic Delivery is the same price as cash
Minimum 150 Gallons

11 Licensed Technicians
New Customers Welcomed

Our service area is from North Rutland to Orange

Suomen uutisia

Suomen uutisia

Lisää
vierastyövoimaa
Suomeen?

Kilpailuvirasto esittää tutkitavaksi mahdollisuutta ulkomaisen rakennustyövoiman tuomiseksi Suomeen hillitsemään Helsingin seudun rakennuskustannusten nousua.

Valtiovarainministeriö esitti aikaisemmin halvan ulkomaisen sementin tuomista maahan, mutta kilpailuviraston mielestä sementillä ei ole suurtakaan merkitystä kustannuksiin.

Kilpailuviraston mukaan syy kustannusten nousuun Helsingin seudulla on puute ammattityövoimasta. Ammattityövoimajärjestö johtuu taas asuntopulasta. Ja kun on työvoimapulaa ei voida rakentaa lisää asuntojakausta.

Rakennustyöläisten liitolla ei ole periaatteessa mitään työvoiman tuontia vastaan. Liitto edellyttää kuitenkin, että työehtosopimuksia noudatetaan pilkkulleen.

Työpaikat
tärkeämpiä kun
ihmisoikeuksia

Helsingin Sanomien teettämän mielipidetutkimuksen mukaan yli kaksi kolmasosaa (69 prosenttia) suomalaisista asettaa viime kädessä kotimaan työpaikkojen säilymistä ulkomaiden ihmisoikeuksien puolustamisen edelle.

Noin neljännes (27 prosenttia) pitää ihmisoikeuksien puolustamista tärkeimpänä periaatteena ulkomaankaupassa.

Helsingin Sanomat kysyi kumpi ulkomaankaupassa on viime kädessä tärkeämpää ihmisoikeuksien puolustaminen ulkomailla vai kotimaan työpaikkojen säilyttäminen.

Kysymys nousi esille viime kesänä keskusteltaessa Outo-kummun Chilen kuparikavoshankkeesta. Tutkimuksessa asiaa kysyttiin periaatteelliselta kannalta eikä mainittu mitään maata.

Ensimmäinen
vaaleilla valittu
naiskirkkoherra

Suomi on saanut ensimmäisen vaaleilla valitun naiskirkkoherransa, kun Sipoon suomalainen seurakunta valitsi kirkkoherrakseen Eija Fullerin.

Vaalissa annettiin 684 ääntä, joista Eija Fuller sai 415. Täten Fullerista tuli Suomen ensimmäinen vaaleilla valittu naiskirkkoherra.

Aiemmin syksyllä ahvenanmaalainen Lempland-Lumparland sai naiskirkkoherran, mutta silloin ei toimitettu vaaleja.

Joulupukille lisää postikonttuureja

Jouluruuhka Joulupukin postikonttuurilla napapiirillä alkaa jälleen olla täyttä totta.

Jotta yhä lisääntyviin pukille osoitettuihin kirjeisiin ja soittoihin pystyttäisiin vastaamaan, hajauttaa Joulupukki tänä jouluna ensi kertaa postikonttuurinsa ympäri Lappia useampaan sivupisteeseen: Posiolle, Ranualle ja Savukoskelle, lähelle Joulupukin kotitunturia, Korvatunturia.

Näin Joulupukki kantaa samalla kortensa kekoon lappilaisen työttömyyden hoidossa.

Viime joulun aikoihin sai Joulupukki 117:stä eri maasta ja kaikista maanosista liki 355,000 kirjetä. Kirjetulvan purkaminen vei kirjetontuilta aikaa pitkälle vuoden vaihteen paremmalle puolelle.

Puheluita Joulupukin postikonttuuriin napapiirille soitettiin runsaat 140,500, joista vain noin 63,500 puheluun kyettiin vastaamaan. Osasyynä tähän oli tonttujen vähyys, puhelujen ruuhkautuminen ja huonosti toimineet puhelinlinjat.

Tänä jouluna napapiirin postikonttuurissa hyörii run-

saat 30 kirjetonttua. Lisäksi Posion, Ranuan ja Savukosken sivukonttuureissa on kussakin neljästä kuuteen tonttua.

Ulkomaille pusketaan läpi

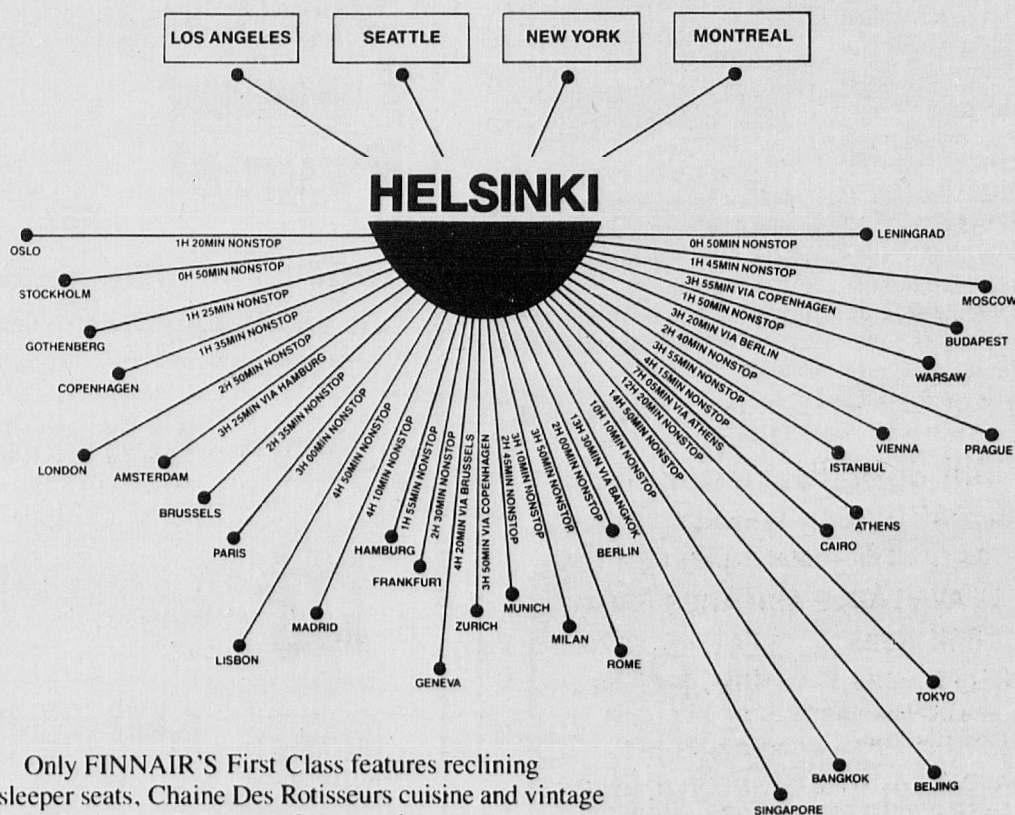
osoitetta: Joulupukin konttuuri, 96930 Napapiiri, Rovaniemi Santa Claus Post Office, 96930 Arctic Circle, Rovaniemi, Finland.

Joulupukin puhelinpalvelu

toimii myös edelleen napapiirillä, jossa tontuilla on tänäkin jouluna toistakymmentä puhelinlinjaa käytössään. Päivystys alkoi 1. marraskuuta ja kestää jouluaattoon asti.

Joulupukilla ja tontuilla on vuoden kiireisin aika edessään. Kirjeitä tulee tuhatmäärin ja puhelimet pirisevät yhtenä. Joulupukin postikonttuurissa Rovaniemen Napapiirillä käsitellään tänäkin vuonna yli 200,000 kirjetä ja vastataan reiluun 20,000 puheluun. Joulupukin osoite on Santa Claus Post Office, 96930 Arctic Circle, Rovaniemi, Finland.

ONLY FINNAIR COVERS THE WORLD
AND ALL FINLAND, TOO.

Only FINNAIR'S First Class features reclining sleeper seats, Chaine Des Rotisseurs cuisine and vintage Dom Perignon champagne for your pleasure.

Only FINNAIR'S Executive Class offers a separate section of unique chaise-chairs with footrests and extra leg room... plus three dinner choices!

Only FINNAIR'S First and Executive Class passengers connecting to another FINNAIR flight in Helsinki get a free sauna or overnight stay with dinner, too.

For more information, contact FINNAIR, Toll Free 800-223-5700; In New York City 212-889-7070. For Cargo or FINNFAST Small Parcel Service, contact FINNAIR Cargo Nationwide, Toll Free 800-221-4300.

FINNAIR

Suomen uutisia

Pikku-uutisia

Valtiolla ja Rauma-Repolalla suursaatavat USA:sta

Kolme vuotta sitten selvitystilaan Yhdysvalloissa joutunut Global Marine -yhtiö on velkaa Suomen Vientitakuulaitokselle ja Rauma-Repolalle yhteensä 300 miljoonaa markkaa.

Yhtiön konkurssitilaa valvoo yhdysvaltalainen oikeuslaitos, joka saanee vielä tämän vuoden aikana käsiteltäväkseen uudelleenjärjestelyn, jonka mukaan velkojista tulisi yhtiön omistajia.

Global Marinen velka suomalaisille syntyi, kun yhtiö osti vuosina 1983 ja 1985 kolme öljynporauslauttaa Rauma-Repolalta, joiden yhteishinta oli 1,2 miljardia markkaa.

Seinäjoelle arkkitehti-palkinto

Seinäjoen kaupunki on saanut Suomen Arkkitehtiliiton tämän vuotisen palkinnon.

Seinäjoki sai palkinnon Alvar Aallon hallinto- ja kulttuurikeskuksesta, joka on valmistunut.

Aalto-keskuksen toteutus kesti lähes 30 vuotta, mutta nyt teatteritalon ja kansalaistorin valmistuttua se on valmis. Aalto-keskus on herättänyt laajaa kansainvälistä huomiota.

Liikanen muutti verotus-esityksiään

Valtiovarainministeri Erkki Liikanen haluaa vauhtia vakautusratkaisun hyväksymiseen.

Vauhdittaakseen vakautuksen hyväksymistä Liikanen on valmis poistamaan kilometri- ja ateriakorvausten verotuksen ensi vuonna.

Liikanen oli ehdottanut aikaisemmin niiden verollepanoa verouudistuksessaan, mutta on nyt valmis siirtämään verollepanoa ainakin vuodelle.

Ammattiliitoilla on aikaa hyväksyä hallituksen esittämä vakautusratkaisu 14. marraskuuta saakka.

Helsingin yliopistolle uusi rehtori

Historian professori Päiviö Tommila on valittu Helsingin yliopiston uudeksi rehtoriksi. Entinen rehtori Olli Lehto nimettiin aikaisemmin yliopiston kansleriksi.

Tommila on rehtorina Lehdon alkuperäisen kauden loppuun eli ensi elokuun loppuun, jolloin käydään uusi valinta seuraavasta viisivuotiskaudesta.

Rehtorilla on merkittävä paikka lähivuosina, sillä Helsingin yliopisto viettää 350-vuotisjuhliansa vuonna 1990.

PR:lle palveluvene

Suomen Punainen Risti on saanut ensi kesäksi oman palveluveneensä. Alus on vihitty Turussa ja sen avulla SPR voi laajentaa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujaan Saaristomeren alueella.

Alus tarjoaa apuaan saariston asukkaille ja veneilijöille ja lisäksi se avustaa tarvittaessa viranomaisia sairaankuljetuksessa, etsinnässä ja pelastustehtävissä.

Alus aloittaa partioinnin toukokuussa ja liikkuu joka vuosi koko avovesikauden ajan. Alus on lähtövalmiudessa koko vuorokauden.

Ajokortti uusiksi

Liikenneministeriö on päättänyt uudistaa ajokortin Suomessa, jotta sen väärentäminen kävisi entistä vaikeammaksi.

Uudesta ajokortista tulee luottokorttien tapaan kova ja muovinen. Koko ja väri pysyvät entisellään.

Uudet ajokortit otetaan käyttöön ensi vuoden lokakuun alusta ja aluksi niitä annetaan uusille ajokortin saajille.

Ajokortti on luultavasti yleisin Suomessa henkilöllisyyden osoittamiseen käytetty viranomaisen antama asiakirja.

Tuliko tilaus uusittua

Suomen uutisia

EY:n täysjäsenyys Sorsan mukaan mahdoton

”Päätöksenteko pidettävä omissa käsissä

Suomen puolueettomuuspolitiikka edellyttää päätöksenteon pitämistä omissa käsissä, joten sitä ei voida sovitaa yhteen Euroopan yhteisöjen täysjäsenyyden kanssa. Ulkoministeri **Kalevi Sorsa** korosti tätä itävaltalaisissa lehdissä olleiden kirjoitusten vuoksi antamassaan lausunnossa äskettäin.

Viitaten itävaltalaisessa lehdistössä olleisiin kirjoituksiin ja lausuntoihin puolueettomuudesta ja EC-jäsenyydestä,

haluan Suomen puolelta todeta, että Suomen kanta on selkeästi tuotu esiin eri yhteyksissä, sanoi Sorsa.

Suomella on oma näkemys, muut maat tarkastelevat tilannetta omista lähtökohdistaan, mainitsi hän.

Lehdistössä mainittua ”ulkoministeriön virkamiehen” lausuntoa, jos sellainen ylipäätään on esitetty, ei näin ollen tietenkään ole annettu ulkoministeriön nimissä, Sorsa huomautti.

Suomalainen puurtaa eniten

Ruokakassi täyttyy kuuden tunnin työllä

Siinä missä hollantilainen tekee työtä 3 tuntia 29 minuuttia saadakseen ostetuksi kassillisen ruokatarpeita, suomalaisen täytyy puurtaa 6 tuntia 11 minuuttia.

Tämä ilmenee sanomalehti Landin julkaisemasta tutkimuksesta, jossa verrattiin kahdeksan Euroopan maan elintarvikehintoja. Vertailun kohteina oli 15 peruselintarviketta.

Toiseksi vähiten aikaa näiden elintarpeiden ansaitseminen tarvitsevat länsisaksalaiset, jotka selviävät 3 tunnilla 52 minuutilla. Ranskalaiset käyttävät tähän 4 tuntia 24 minuuttia, englantilaiset 4

tuntia 46 min., ruotalaiset 5 tuntia 5 min., tanskalaiset 5 tuntia 12 min., ja norjalaiset 5 tuntia 28 min.

Vertailu tehtiin nyt kahdenentoista kerran. Suomi sijoittui hintavertailussa viimeiselle sijalle myös viime vuonna. Parannusta edellisvuoteen on kuitenkin tapahtunut, sillä tänä vuonna ruokalasku saadaan maksetuksi 33 minuuttia lyhyemmällä ajalla.

Tanskalaiset puolestaan joutuvat tänä vuonna uurasamaan ruokakassinsa eteen 43 minuuttia kauemmin kuin viime vuonna.

* Celebrating our 25th Anniversary *

FINNEXPRESS

FINNTASTIC GROUP FLIGHTS

FINNAIR SCHEDULED SERVICE

WEEKLY DEPARTURES—WEEKLY RETURNS

MINIMUM STAY 1 WEEK — MAXIMUM STAY 1 YEAR

LOWEST AVAILABLE AIRFARES FROM

NEW YORK \$525 • SEATTLE \$625

LOS ANGELES \$725 • MONTREAL \$645*

* RULES AVAILABLE UPON REQUEST

CHILDREN 50% — INFANTS 10%

MONEY-SAVING TAX-FREE CONNECTIONS FROM ALL OTHER AIRPORTS IN NORTH AMERICA

SEATS ARE LIMITED — RESERVE YOURS EARLY

FOR RESERVATIONS CONTACT:

TRAVEL

SERVICE

40 East 49th Street New York, N.Y. 10017

Telephones:

212 832-8989

800 223-0567

Tilaus ja osoitteenmuutos

Osoitteen muuttuessa liittää vanha osoite mukaan

Nimi _____

Osoite _____

Postinumero _____

UUSI TILAUS ☐ UUDISTUS ☐

MAKSU \$ _____

USA: 12kk \$20.00, 6kk \$13.00, 3kk \$9.00
Ulkomaille 12kk \$24.00, 6kk \$17.00

Raivaaja

P.O. Box 600
Fitchburg, MA 01420
Puh. (617) 343-3822

Marmorisia ja graniittisia hautakivia

BOLSTER Monumental Works
JOHN A. PRATT, omistaja

Route 26, Oxford, Maine
Puh. Norway 743-2673

MOODY'S DINER
and
CABINS

Erikoisia päivällisiä

Curb- palvelus

KOTITEKOISET LEIVOKSET
WALDOBORO, MAINE

NIPPA SAUNAKIUKAITA

Laatuvalmistetta sitten 1930 Nippa Supreme huoneenlämmittäjiä, Nippa Energy-Maid keskuslämmityslaitteita, Nippa Wildfire Campstoves, saunakiukaita ja saunan tarpeita.

Nopea toimitus

Bruce Mfg. Inc. P.O. Box 213
Bruce Crossing, MI 49912
(906) 827-3906
Jälleen myymiä halutaan

Maailman tapahtumia

MAAILMAN ERI
KULMILTA

Miljoona kodittomiksi Filippiineillä

Äskettäin Filippiineillä riehunut hirmumyrsky Skip surmasi 55 ihmistä ja jätti yli miljoonan kodittomaksi, kertoi maan sosiaali- ja kehitysministeriö. Ministeriön mukaan taifuuni tuhosi yli 150,000 asuinrakennusta joko kokonaan tai osittain.

Viranomaiset eivät kyenneet heti arvioimaan tuoreimman hirmumyrskyn mahdollisesti viljasadolle aiheuttamia tuhoja. Se seurasi hirmumyrskyn Rubya, jonka jäljiltä 450 ihmistä on saanut Filippiineillä surmansa tai on kateissa.

Kiinan ulkoministeri Moskovaan

Kiinan ja Neuvostoliiton ulkoministerit Qian Qichen ja Eduard Shevardnadze tapasivat Moskovassa joulukuussa. Ministerit valmistelevat maiden johtajien ensimmäistä huippukokousta 30 vuoteen. 1 joulukuuta alkavasta kokouksesta ilmoitti Neuvostoliiton suurlähettiläs Oleg Trojanovski Pekingissä äskettäin.

Trojanovski sanoi, ettei Neuvostoliiton ja Kiinan huippukokousta vielä ole vahvistettu, sillä osapuolten välillä on monia asioita vielä neuvoteltavana.

Wasa-laiva saa uuden museon

Kuninkaallinen Wasa-laiva lähtee viimeiselle purjehdukselle joulukuun alkupäivinä. Ruotsin laivaston ylpeys, joka kaatui neitsytmatkallaan Tukholman satamassa vuonna 1628 siirretään tuolloin lopulliseen säilytyspaikkaansa Djurgårdeniin. Laivalle rakennetaan parhaillaan uutta museota, joka avataan yleisölle vuonna 1990.

Oikeaan elementtiinsä ei 360-vuotias alus kuljetuksen aikana pääse. Se sijoitetaan tukevasti lautalle aaltopeltiin ja vaneeriin paketoituna ja hinataan perille kolmen hinaajan voimin. Siirrosta huolehtii Neptun Engineering, joka on tottunut kuljettamaan öljynporauslauttoja Norjan satamista Pohjanmerelle.

Wasa-laivan hylyn löysi meriarkeologi Anders Franzén. Ensimmäinen nostoyritys tehtiin vuonna 1958, mutta vasta kolme vuotta myöhemmin hylyn nosto onnistui.

WHO HALUAA TUPAKAN POIS EUROOPASTA

Maailman terveysjärjestön WHO:n 32 eurooppalaista jäsenmaata lopettavat tupakan tuotannon ennen vuotta 2010.

Tämä on yksi WHO:n ja Euroopan yhteisöjen Madridissa pidettävän tupakkakonferenssin osallistujamaiden asettamista tavoitteista. Ne haluavat, että vaatimus tuotannon lopettamisesta kirjataan loppuasiakirjaan, kun konferenssi päättyy.

Jo konferenssin toisena päivänä huomattiin kuitenkin, että jäsenmaat eivät ole yksimielisiä asiasta. Erimielisyys tuli julki, kun tupakan taloudellisia vaikutuksia vertailtiin sen aiheuttamiin haittoihin.

Tuotannon lopettamisen ehto on se, että tupakan kysyntä vähenee - ja tämän edellytyksenä on se, etteivät ihmiset aloita tupakointia ja nykyiset tupakoijat lopettavat.

Tämän lisäksi joutuvat tuhannet tupakantuottajat Etelä- ja Itä-Euroopassa muuttamaan tuotantoaan, mikä vaatii

virallista tukea.

Nykyään tupakanviljelijät

saavat EY:n piirissä miljardeja markkoja tukiaisia vuodessa.

60-vuotias syntymäpäiväpoika

Mikkihiiri täytti 60 vuotta viime viikon perjantaina ja Floridassa sijaitseva Walt Disney World järjesti suuret kemut päivän kunniaksi.

Minnien lisäksi yli 4,000 lasta kautta maailman osallistui merkkipäivän viettoon laulamalla laulun "It's a Small World" venäjäksi, saksaksi ja englanniksi.

"Koulumme jääkiekkomestaruuden lisäksi tämä on parasta mitä minulle on koskaan tapahtunut elämänsäni," oli tyypillinen lausahdus, tämä 10-vuotiaalta bostonilaispojalta Christopher Leitaolta.

Ruotsi lykkää armeijansa supistamista

Ruotsin hallitus on päättänyt lykätä kiusallista päätöstä yhden joukko-osaston lakkauttamisesta vuoteen 1990 tai 1991 mennessä. Roine Carlssonin johtama puolustusministeriö on laatinut uuden ehdotuksen, joka esiteltiin sosiaalidemokraattien eduskuntaryhmälle äskettäin. Valtio-päivät käsittelee esitystä välittömästi.

Sosiaalidemokraatteja lähellä olevan iltapäivälehdessä Aftonbladetin mukaan ministeri ehdottaa uuden puolustuskomitean asettamista armeijan taloudellisen suunnittelun parantamiseksi. Joukko-osastojen lakkauttamista on perusteltu ensisijaisesti rahanpuutteella.

Ehdotukseen sisältyi myös asevelvollisuusajasta tehtävän päätöksen siirtäminen.

Ruotsin hallitus näyttää tarttuneen keskustapuolueen puheenjohtajan Olof Johanssonin vaatimukseen. Johansson korosti hiljattain yksimielisen rintaman muodostamista, ja kaikkien puolueiden puolustuskomitea on selvä vastaus näihin pyrkimyksiin.

NEXT STOP, SCANDINAVIA

SAS flies non stop to Scandinavia from New York, Chicago, Los Angeles and Seattle and offers convenient connections to more cities throughout Scandinavia.

See your travel agent or call SAS, toll free, 1-800-221-2350 (in New York City, call 718-657-7700; in Los Angeles 213-655-8600).

Make your next stop Scandinavia, with SAS.

SAS

THE AIRLINE OF SCANDINAVIA